- 53 -

NECM SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 53., nüzûl sıralamasına göre 23., mufassal kısmının birinci sûreler grubunun üçüncü sûresi olan Necm sûresi Mekke'de nâzil olmuştur. Âyetlerinin sayısı 62'dir.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlüne, O'nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

Mekkî sûrelerden olup, İhlâs sûresinden sonra nâzil olmuştur. Otuz ikinci âyeti Medenîdir. Adını ilk âyetinde geçen "necm" kelimesinden almıştır. Ancak bu kelimenin sûrenin muhtevası ile doğrudan bir ilgisi yoktur.

İçinde secde âyeti bulunan ve Mekke'de Rasulullah (s.a.s)'ın açıkça her kese karşı okuduğu ilk sûredir. Buhârî'nin İbn Abbas (r.a)' dan rivâyet ettiği bir hadiste şöyle denilmektedir: "Peygamber (s.a.s), Necm sûresini okudu ve sonra secde etti. Onunla birlikte müslüman-lar, müşrikler ve cinler, hepsi birden secde ettiler. Sadece Umeyye bin Halef secde etmekten kaçındı ve yerden bir avuç toprak alıp alnına sürerek şöyle deki: "Bana bu yeter"

Habeşistan'a hicret eden müminler bu hadiseyi duydukları za-man, Mekke'deki müşriklerin topluca iman ettiklerini zannetmişler ve bazıları Mekke'ye geri dönmeye karar vermişti. Mekke'ye bir saatlik bir mesafeye geldiklerinde Kinâne kabilesinden birisi ile karşılaştılar ve Mekke'deki olayı sordular. Meselenin hiç de kendilerinin haber al-dıkları gibi olmadığını ve müslümanlara işkencenin devam ettiğini öğ-rendiler. Bunun üzerine

Habeşistan'a birincisinden daha kalabalık bir ikinci hicret yapıldı (İbn Sa'd, et-Tabakâtül-Kübra, Beyrut I, 205-207).

Bu rivâyetlerden sûrenin risaletin beşinci yılında nazil olduğu anlaşılmaktadır.

Sûre, müşriklerin Peygamber (s.a.s)'e yönelttikleri itirazlarının asılsız olduğunu, onun bir peygamber, okuduklarının ise Cibrîl vasıtası ile indirilmiş Allah kelâmı olduğunu ve Allah'tan başka tapılanların anlamsızlık ve güçsüzlüklerini ulvî bir ahenkle sıralanmış âyetlerle or-taya koyuyor. Allah Teâlâ, Kur'an'a "insan sözüdür" diyenlere sadece âyetlerin manaları ile değil, o eşsiz üslubuyla da cevaplar vermiştir. Kur'an'a "insan sözüdür" diyenler onun ilâhî yapısı karşısında acze düşmüşler, iddialarını ispata çağrıldıkları halde buna cesaret bile edememişlerdi: "Kulumuz Muhammed'e indirdiğimizden şüphede iseniz, onun benzeri bir sûre meydana getirin. Eğer iddianızda samimi iseniz, Allah dan başka şahitlerinizi de çağırınız" (el-Bakara, 2/23).

Hz. Muhammed (s.a.s), müşriklerin iddia ettiği gibi ne kötü bir yola sapmış ve ne de hakkı çiğneyerek azanlardan olmuştur: Arkadaşınız (Muhammed) ne doğru yoldan sapmış, ne de azmıştır" (2). O, sadece Rabbinin kendisine vahy ettiğini insanlara bildirmektedir. Söylediklerinden hiçbirisini kendi arzu ve hevasından söylememiştir: "O, kendiliğinden konuşmaz" (3). Bu âyet, sadece Kur'an âyetlerinin değil, Rasulullah (s.a.s)'in kendi söz, fiil ve davranışlarının da Allah Teâ-lânın yönlendirmesi ve kontrolü dahilinde cereyan ettiğini ortaya koymaktadır. Bunun içindir ki, İslâm hukukçuları, Sünneti teşriin ikinci kaynağı olarak kabul etmişlerdir. Peygamberin söylediği her söz, yaptığı her iş ve onayladığı her davranış, müslümanlar için örnek alınıp, uyulması gereken kuralları ihtiva eden, teşriin kaynaklarından birer kaynaktırlar.

Bu, bir sonraki âyette daha açık bir şekilde dile getirilmektedir: "Onun her konuştuğu, Allah tarafından vahy edilen bir vahiyden başka bir şey değildir" (4). Yani Allah Teâlâ, kusursuz bir örnek olsun di-ye, Kur'an'ı ona vahy etmiş ve pratik hayata uygulanışını, onun yaşantısı ile bütün insanlığa göstermiştir. İnanan insanlar, İslâm'ı Rasu-lullah (s.a.s)'ın yaşadığını örnek alarak hayatlarına tatbik etmek zorundadırlar.

Bunun peşinden, vahyi Peygamber (s.a.s)'e getiren Cebrâil (a.s)'dan ve müşriklerin onun hakkında yaptığı tartışmalardan bahsediliyor. Cebrail (a.s)'ın her yönüyle mükemmel bir varlık olduğu, vahyi Peygamber'e getirirken görevini eksiksiz olarak yerine getirdiği haber verilmekte ve onun Rasulullah (s.a.s)'a aslî sûretinde bir kaç defa gö-ründüğünden söz edilmektedir: "Andolsun, onu diğer bir defa daha gördü" (13).

Rasulullah (s.a.s), Mirac'a çıktığı zaman Allah Teâlâ, büyük â-yetlerinden bir kısmını göstermiş, onu ilâhî azamet hakkında bilgilendirmişti: "Şüphesiz Muhammed orada Rabbinin, delillerinden en büyü-ğünü gördü" (18). Allah'ın büyüklüğü, varlığın üzerindeki tahakkümü ve her şeyin O'nun emrine boyun eğişi çeşitli şekillerde tebliğ edildikten sonra, halâ iman etmeyip, hiçbir anlamı olmayan ve kendi elleriyle yaptıkları putlara tapan müşriklere hayret ifade eden bir üslupla şöyle soruluyor: "Şimdi siz ilâh olarak Lât'ı, Uzzâ'yı ve diğer üçüncüleri olan Menât'ı mı görüyorsunuz?" (19-20).

Mekkeli müşrikler tapındıkları bu dişi ilâheleri Allah'ın kızları olarak görüyorlardı. Allah Teâlâ, onların bu akıl dışı ve hiçbir mantık ölçüsüne sığdırılması mümkün olmayan inançlarını tenkit ederek, ne kadar büyük bir açmazın içerisinde bulunduklarını gözler önüne sermektedir: "Erkekler sizin de, kızlar Allah'ın mı? Öyleyse bu insafsızca bir taksimdir" (21-22). Yani siz bu ilâheleri Allah'ın kızları olarak kabul ediyorsunuz. Bu ne kadar saçma ve anlamsızdır ki, kendiniz için kız çocuğu edinmeyi bir zül telakki ederken, utanmadan onları Allah'a nispet edebiliyorsunuz.

Müşrikler, tapındıkları putları, Allah’a karşı kendilerine birer şefaatçi olarak telakki ediyor, zor zamanlarında onların korumasına sığınıyorlardı. Bir dertleri olduğu zaman, bugün de bazı putperest topluluklarda örnekleri görülen tarzda gidip onlara şikâyetçi oluyorlardı. Halbuki bu putlar, hiç bir anlamı olmayan ve kimseye ne fayda ne de zarar veremeyecek olan, kendi elleriyle yaptıkları cansız varlıklardı. Onlar, ellerinde hiç bir delilleri olmadığı halde, atalarından işitip gördükleri minval üzere, yaptıklarını hiç bir tenkide tabi tutmadan aynıyla devam ettiriyorlardı: "Taptığınız bu putlar sizin ve atalarınızın uydurduğu boş isimlerden başka bir şey değildir. Allah onların hak olduğu hususunda hiç bir delil indirmemiştir" (23).

Bu şekilde putlar edinip onlara saygı göstererek tapınma olayının bu günkü "ilkel toplum" anlayışıyla izah edilecek bir tarafı yoktur. Çünkü günümüzde, kendilerinin çağdaş ve yüksek kültür seviyesinde olduklarını iddia eden bir takım topluluklar, halâ o eski çağların ilkel anlayışlarının devamı niteliğinde olan bir tarzda, kendi düşünceleriyle üretip ilahlaştırdıkları bir takım tağutların, heykellerini dikerek, şikâyet, istek ve arzularını gidip onlara arı edebiliyor ve onlardan medet umabiliyorlar. İcra edilen tapınma olayı incelendiğinde bugün yapılanla yüzlerce yıl önce icra edilen tapınmanın mahiyet itibarıyla birbirinden hiç de farklı olmadığı görülecektir. Bu da, cahiliye anlayışının geleneksel olduğunu, görüntü itibariyle farklı gibi görünse bile, binlerce yıl öncesinin yöntemlerinin aynıyla kullanıldığını göstermektedir.

Bu varlıklardan, yardım ve şefâat dilemenin hiçbir mantıkî dayanağı yoktur. Çünkü, Allah Teâlâ'nın dilemesi olmadan, hiç bir şeyin bir başkasına faydası ve zararı dokunamaz. Allah'ın nezih kulları olan melekler bile O'nun izni

olmadan hiç kimseye bir yardım edemezken, Allah'a şirk koşulan cansız şeyler; nasıl bir fayda sağlayabilir?

Bu gerçekler ifade edildikten sonra; inkârcıların inkâr ettikleri şey hakkındaki bilgisizliklerinden bahsedilerek, onların Allah tarafından mutlaka cezalandırılacakları gerçeği zikredilir.

İman edip iyilikte bulunanlar ise, en güzel şekilde mükafatlandırılacaklardır. Onlar, büyük günâhlardan ve hayasızlıklardan şiddetle kaçınırlar. Küçük günâhları ise Allah tarafından bağışlanacaktır. Bütün bunlar, inkârcıların veya başkalarının istek ve arzuları doğrultusunda gerçekleşecek değildir. Bu kararı, her şeyi hakkıyla bilen Allah Teâlâ verecektir. Bu hususu Allah Teâlâ şöyle ifade etmektedir: "O iyi amellerde bulunanlar küçük kusurları hariç, büyük günâhlardan ve hayasızlıklardan kaçınırlar. Şüphesiz Rabbin, bağışlaması bol olandır. Kimin takva üzere olduğunu da O çok iyi bilir" (32).

Bunun peşinden, Hz. İbrahim (a.s) ve Musa (a.s)'a verilen sa-hifelerde açıklanmış olan dinin temel prensipleri zikredilir: "Kimse kimsenin günâhını yüklenmez. İnsan için çalıştığının karşılığından başka bir şey yoktur. İnsan yaptığı amelinin karşılığını mutlaka görür" (38-40).

Bu âyetler, çok büyük gerçekleri ihtiva etmektedir: Her insan, işlediği kötü amel işin yalnızca kendisi ceza görür. Yani suçların şahsiliği prensibi getirilmiştir. Hiç kimse, başkasının işlediği bir suçtan do-layı sorgulanamaz.

Ayrıca insan, mükâfat ve ceza olarak, yalnızca kendi işlemiş olduğu şeylerin karşılığını bulacaktır. Yani göreceği cezalandırma, yaptığı şeylerin karşılığı olacaktır. Mükâfatlandırma için de aynı prensibe göre karşılık görecektir.

Daha sonra, Allah Teâlâ'nın mevcudatta cereyan eden bütün hareketlerin yaratıcısı olduğu vurgulanmaktadır.

İnsan bütün varlığıyla Allah Teâlâ'ya bağımlıdır. Yaptığı her hareketin ve yaşadığı her duygunun tek müsebbibi O'dur: "Şüphesiz ki, güldüren de ağlatan da O'dur. Öldüren de, dirilten de O'dur..." (43-44).

İnsanlar, Âd'ın, Semûd'un ve onlardan önceki Nuh kavminin helâklerine dair haberleri değişik şekillerde yorumlayabilirler. Bu günkü materyalist kafaların iddia ettikleri gibi tabii afet diye nitelendirebilirler. Ama, Allah Teâlâ, bu helâkleri onların küfürlerinde diretmeleri sonucu başlarına getirdiğini mutlak şekilde beyan ediyor: Âd ve Se-mûd kavimlerinden önce Nuh kavmini helâk eden de O'dur. Onlar da-ha zâlim ve daha azgın idiler. Lût kavminin altı üstüne

gelen memleketini yere gömen de O'dur" (52-53). Bu zalim toplulukların takip ettiği yolu izleyenler de onlar gibi yok edilecek ve ilâhî cezalandırma ile karşılaşacaklardır: "Onları o kuşatan azap kuşatmıştı" (54).

Sûrenin sonuna doğru, Hz. Muhammed'in evvelki peygamberler gibi yaklaşan kıyamet ve cehennem azabıyla uyaran bir uyarıcı ol-duğu tekrar vurgulanarak, kıyamet anının yaklaştığı ve onun ne zaman vaki olacağının Allah Teâlâ'dan başka hiç kimse tarafından bili-nemezliği gerçeği ortaya konuluyor:" Bu peygamber de önceki uyarıcılardan biridir. Kıyamet yaklaştı. Kıyameti Allah'tan başka kimse açığa çıkaramaz" (56-58).

Kâfirlerin bu haberler karşısında takındıkları tavırları, tehdit ifade eden bir üslupla dile getirilmektedir: "Siz, bu söze şaşıyor musunuz? Gülüyor da ağlamıyor musunuz? Gaflet içinde oyalanıyorsunuz" (59-61).

Sûre, Allah'a secde edilip, kulluğun sadece O'na tahsis edilmesini emreden âyetle son buluyor: "Artık Allah'a secde edin ve sadece O'na kulluk yapın" (62).

Rasulullah (s.a.s) bu sûreyi okuyup, son âyetini tilavet ettikten sonra secdeye kapanmış ve oradaki müşrikler de dahil herkes birlikte secdeye kapanmıştı. Bazı İslâm düşmanları bu olay üzerine bir takım uydurma rivâyetlere dayanarak, vahyin gelişindeki güvenirlilik hakkında şüphe uyandırmaya çalışmışlardır. (Garanik adıyla zikredilen bu olay için inşallah ileride bilgi vereceğim.

Evet, Necm sûresi, içinde secde âyeti bulunduğu halde inen ilk sûredir. Yine Mekke'de, gizlilik döneminden sonra Rasulullah Efendimizin Mekke müşriklerine toplu halde ilk duyurduğu sûre bu sûredir. Mü'minlerin de müşriklerin de birlikte bulundukları bir ortamda Allah'ın Resûlü, bu sûreyi baştan sona okumuş, sûrenin sonunda ge-len secde emri gereği Allah'ın Resûlü ve beraberindeki mü'minler Rabblerine secdeye kapanınca, o anda ne yapacaklarını bilemeyen, ya da secdeden başka yapabilecekleri hiçbir şey olmayan kâfirler de secdeye kapanırlar. Hattâ İbni Mes'ud efendimizin rivâyetine göre müşriklerden Umeyye bin Halef'in dışında secde etmeyen bir tek kâfir kalmaz. O da okunan bu âyetler karşısında etkilenerek yerden bir avuç toprak alır, yüzüne gözüne sürer ve "işte secde olarak bu da ba-na yeter" der.

Olay, takriben bi'setin 5. senesinde meydana gelir. Orada bulunan tüm müşriklerin gerçekleştirdikleri bu secde, daha önce Mekke'de rahat yüzü göremedikleri için Habeşistan'a hicret etmiş Müslümanlara farklı ulaştırılır. Mekke'de herkesin Allah'a secde ettiği, yani Müslüman olduğu haberi kendilerine ulaşan Müslümanlar, sevinçle Habeşistan'dan öz vatanları Mekke'ye

dönerler. Ama bakar görürler ki, durum hiç de öyle değildir. Mekke'de Müslümanlara karşı zulüm tüm şiddetiyle devam etmektedir. Müslümanlar önceki sayılarından daha fazlasıyla tekrar Habeşistan'a dönerler.

Sûrenin temel konusu vahiydir. Bundan takriben 5 yıl öncesinden, yani Rasulullah Efendimize gelen ilk vahiy Alâk sûresi, Müddes-sir, Müzzemmil ve Kâlem sûrelerinden bu ana kadar her fırsatta Ra-sulullah Efendimizin ve ona iman etmiş Müslümanların ağzından vahyi duymaya alışmış olan Mekke müşriklerinin ilk defa karşılarında açıktan açığa bir sûrenin ilan edilişi karşısında, Allah vahyine karşı çı-kışları, vahyi reddedişleri, peygamber karşısında cephe oluşturmaya çalışmalarına karşılık, bu sûrede genel olarak vahyin konu edildiğini görüyoruz. Vahyin niteliği, vahyin geliş şekilleri, vahyi getiren Cebrâil'in durumu, vahyi ondan telâkki eden Rasulullah'ın konumu, vahiy karşısında insanların takındıkları tavırlar konu edilir.

Ama tabii Kur'an böyle bir tek konuyu anlatmaz. Kitabımızın bir anlatım usulü olarak, vahiyle birlikte onunla özdeş başka konular da anlatılır. İşte vahiyle birlikte, onun etrafında âhenkli bir biçimde pek çok konunun anlatıldığı yıldızlardan bir yıldız sûreyle karşı karşıyayız.

Sûre, öteki Mekkî sûrelerin karakteristik bir özelliğiyle, yani ye-minle söze başlar:

1. "Batmakta olan yıldıza andolsun ki,"

Batmakta olan yıldıza veya battığı zaman yıldıza yemin olsun ki. Buradaki Necm'den kasıt; ya şu semâmızın simasını süsleyen, gökyüzünün zîyneti olarak Rabbimizin yarattığı, Rabbimizin âyetleri olan yıldızlardır, ya da bunun bir başka mânâsı, karanlık dünyayı nûruyla aydınlatan, parça parça, bölük bölük inen Kur'an sûreleri, Kur'an âyetleridir. Öyleyse zulmet içindeki insanlığın hayatını, dünyasını aydınlatmak üzere parça parça, bölük bölük inen vahye yemin olsun ki. Rabbimiz vahyine yemin ediyor. Allah vahyine, Allah bilgisine yemin olsun ki.

2. "Arkadaşınız (Muhammed), sapmamış ve azmamıştır."

Vahiyle hareket eden, hayatını o vahiyle düzenleyen, istinat noktası vahiy olan sahibiniz, arkadaşınız sapıtmadı, kendi arzusuna, kendi hevâ ve hevesine uymadı. Kendi kendine, kendi görüşlerine gö-re bir dünya kurmadı. Kendi fikirleri, kendi hevâ ve hevesleri istikâmetinde bir hayat yaşamaya yönelmedi. Arkadaşınız sapmadı, sapıtmadı, yolunu kaybetmedi. Azmadı da, azgınlaşmadı da. Doğru yolu, hak yolu bilememek, şaşırmak gibi veya bildiği halde doğru yolu terk edip bir başka yola gitmek gibi bir duruma düşmedi.

Dikkat ederseniz burada; "arkadaşınız, sahibiniz" denmektedir. Elçimiz, Resûlümüz demiyor da Rabbimiz, arkadaşınız diyor. Sizin kendisini tanıdığınız,

kendisiyle sohbet edip, arkadaşlık kurduğunuz, sizin lehinize hareket eden dostunuz deniyor. Şu içinizde doğup büyüyen, çocukluğu, gençliği aranızda geçmiş, tüm geçmişini tanıdığınız, tüm hayatına muttali olduğunuz, hepinizin yakından bildiği arkadaşınız. Kırk yıllık geçmişiyle aklına, ahlâkına, eminliğine, dürüstlüğüne şahit olduğunuz, aleyhinde delil getirebileceğiniz bir tek falsosuna bile şahit olmadığınız, bir tek yüz kızartıcı suçuna muttali olmadığınız, tek bir yalanını yakalamadığınız, sizi asla aldatmamış, emânetlerinize zerre kadar hain davranmamış, Allah kullarını aldatmamış bir insanın, kırk yaşından sonra birden bire değişerek Allah'tan kendisine böyle bir vahiy gelmediği halde, Allah yeryüzünde kendisini sözcü seçmediği halde, Allah'a iftira ederek, Allah kullarını aldatarak; "bana vahiy geliyor" diye yalan söyleyip, insanları kandırmasını nasıl düşünebiliyorsunuz? Nasıl diyebiliyorsunuz bunu tüm hayatını tanıdığınız emin bir kimseye? Kendisi asla sapmayan, insanları da saptırmaya çalışmayan, kendisi asla aldanmayan, sizi de asla aldatmaya çalışmayan arkadaşınız hakkında nasıl şüphe edebilirsiniz? diye Rab-bimiz elçisinin doğruluğuna, hak yolda oluşuna şehadette bulunuyor.

"Arkadaşınız" ifadesiyle Rabbimiz onları bu konuda düşünmeye çağırıyor. O yabancı birisi değil ki, sizin arkadaşınızdır. Sizin içinizde doğup büyüyen, bildiğiniz tanıdığınız bir kimsedir o. Daha önce ona "Muhammed'ül Emin" diyen sizler değil miydiniz? Hiç düşünmü-yor musunuz? Bir adam belli bir zaman dilimi içinde hem akıllı, hem deli, hem güvenilir, hem hain olabilir mi?

Belki Rasulullah Efendimize ve onun getirdiği vahye dün de, bugün de karşı çıkan tüm kâfirlerin en büyük yanılgı noktaları işte burada oluyordu. Düne kadar kendisine "Muhammed'ül Emin" dedikleri, her şeylerini kendisine emânet ettikleri bir insana Allah vahyi iner inmez, o insan Allah vahyiyle konuşmaya başlar başlamaz, Kur'an gelir gelmez, gelen bu vahiy yeryüzünde, insan hayatında etkili bir gündem oluşturur oluşturmaz, etkisi çevreye yayılır yayılmaz, vahyi için Rabbimizin yeryüzünde seçtiği sözcüsünden zerre kadar bir şüphesi olmayan kâfirler hemen o elçinin bir şair, bir kâhin, bir sihirbaz olduğunu söylemeye başlıyorlar. Tarih boyunca bu hep böyle olmuştur. Vahyi, Allah'ın insan hayatına karışmasını reddeden kâfirler, sürekli bu vahiy için odak nokta seçilmiş elçileri reddetmişlerdir.

Vahyin yeryüzündeki sözcüsüne karşı çıkıp, onu reddederken de, sadece reddetmekle bu işi götüremeyeceklerini bildikleri için, Allah sözü olduğu konusunda zerre kadar bir şüpheleri olmadığı halde "bunu o uydurdu" deme yolunu tutuyorlardı. Rabbimiz de işte böyle kitabında, her indirdiği sûresinde ısrarla bu sözlerin elçiye ait değil, kendisine ait olduğunu, elçinin bu sözlere hiçbir ilâve ve çıkarma yetkisinin, hiçbir gizleme ihanetinin olamayacağını vurgulamaktadır. İşte burada da yeminle Rabbimiz bu hususu anlatıyor.

3-4. "O, kendiliğinden konuşmamaktadır. Onun konuşması ancak, bildirilen bir vahiy iledir."

O peygamber, asla hevâsından, kendisinden, kendi nefsinin arzularına göre söz söylemez. O peygamber kendisine gelen Allah sözünün dışında ona kendisinden bir şeyler katıp karıştırarak, kendisinden bazı ilâveler ve çıkarmalar yaparak kendi kendine bir din oluşturma, kendi kendine bir sistem kurma yoluna gitmez. O sadece vahyi konuşur. Sadece vahyin sözcülüğünü, Allah'ın sözcülüğünü yapar. Onun konuştukları sadece Allah vahyidir. Öyleyse ne oluyor size? Daha önce sevip saydığınız, değer verdiğiniz bir insana şimdi vahyi konuşmaya başladı, Allah sözlerini gündeme getirmeye başladı diye mi gazaplanıyorsunuz? Halbuki onun konuştuğu sadece vahiydir. Allah konuş dediği için o, bunları konuşmaktadır.

Ne zaman mecnun demişlerdi ona? Ve ne için mecnun demişlerdi? Peygamberliğini ortaya koyduktan, Kur'an okumaya, Allah'tan aldığı mesajı insanlara ulaştırmaya ve insanların hayatlarına karışmaya başladıktan sonra demişlerdi bunu. Kur'an'da Allah'ın kendisine indirdiklerini insanlara dediği, duyurduğu için, insanların hayatlarının bozukluklarını eleştirip onları Allah'ın istediği kulluğa çağırdığı için, böylece insanların rahatlarını, keyiflerini kaçırmaya başladığı andan itibaren bunu demişlerdi. Yani Kur'an okuduğu, Kur'an'la amel ettiği, hayatını Allah adına yaşamaya başladığı için demişlerdi ona bunu. Bugün de öyle. İnsanların hayatına karışmadığınız müddetçe, onların bozukluklarına ilişmediğiniz sürece, onlara hakkı duyurup bâtıllarını tenkit etmediğiniz sürece, sizden iyisi yoktur. Ama insanların hayatlarına karıştığınız zaman demeyecekleri yoktur size.

Bu ve benzeri âyetlerden anlıyoruz ki; Rasulullah Efendimizin söylediği sözlerin tamamı vahiydir, vahye dayanmaktadır. Onun, bu Allah sözüdür diye bize ulaştırdıkları da vahiydir, kendi konuştukları da vahiyden kaynaklanmaktadır. O, Allah'ın yeryüzünde konuşan ya-nıdır. Allah'ın sözcüsüdür. Onun hayatı, sözleri, fiilleri ve takrirleri Allah tarafından onaylanmıştır. O, sürekli Allah kontrolünde bir beşerdi ve eğer söyleyip yaptıkları konusunda bir hatası, bir kusuru olmuşsa, zaten bu hemen Allah tarafından uyarılıp düzeltilmiştir.

Evet, sürekli Allah kontrolünde olan ve Rabbimiz tarafından kendisine gönderilen vahyi açıklamak ve o vahyin gölgesinde şeriatın kaidelerini ve esaslarını koymakla mükellef olan Rasûlullah efendimizin sözlerini elbette vahyin dışında mütalaa etmemiz mümkün olmayacaktır. Çünkü biz biliyoruz ki vahiy sürekli onun yaptıklarını onaylamak ve düzeltmek durumundaydı. Rasûlullah efendimizin kendiliğinden, kendi içtihadıyla yaptıkları, söyledikleri konusunda eğer bir yanlışı, bir hatası olmuşsa gönderdiği vahyiyle Rabbimiz

hemen onu düzeltiyor ve din olarak onun bize yanlış intikaline izin vermiyordu. Çünkü Rasûlullah efendimiz bizim yasal kulluk örneğimizdi ve ondan bize intikal eden her şey bizim için dindi ve bizim için bağlayıcıydı. Ama bu ifademden onun söylediği her sözün Allah tarafından kendisine vahy edilmiş sözler olduğu manası çıkarılmamalıdır.

Bu sözümle demek istiyorum ki Rasûlullah efendimizin hadisleri genel olarak vahyin dışında mütalaa edilmemelidir. Sadece kutsi hadisler bunlardan farklı olarak Rabbimiz tarafından vahiy yollarından birisiyle Rasûlullah efendimize telkin edilen sonra da Rasulullah efendimiz tarafından kelimelere dökülen hadislerdir. Yani bu hadislerin Rabbimize izafe edilmesi lafız itibariyle değil de muhteva itibariyledir. Böyle bir üslubu Kur'an'da da görmekteyiz. Meselâ Rabbimiz kitabında her bir peygamberin kavimleriyle konuşmaları Arapça olmamakla birlikte bu konuşmalarını Arapça bir dille aktardığını görüyoruz.

5-7. "Ona çetin kuvvetlere sahip ve güçlü olan Cebrâil öğretmiştir: En yüksek ufukta iken doğruluvermiş,"

Ona bu vahyi öğreten melek tanıtılıyor burada. Arkadaşınıza o vahy edilen Kur'an'ı, çok çetin bir güç sahibi olan, kuvvetleri çok şedit olan Allah, ya da melek, yani Cebrâil öğretmiştir.

Bakıyoruz Kitabımızın kimi âyetlerinde Kur'an'ı Rasulullah Efendimize öğretenin Rahmân olan Allah olduğu, bazı âyetlerinde de bu öğretenin Cebrâil olduğu anlatılır. Meselâ Rahmân sûresinde:

"Rahmân olan Allah, Kur'an'ı öğretti."
(Rahmân 1,2)

buyurulurken, yine meselâ Şuarâ sûresinde:
"Onu Ruhu'l Emin (Cebrâil) indirdi."
(Şuarâ 193)

buyurulmaktadır. Öyleyse burada her iki mânânın da düşünül-mesi mümkündür. Ama bu sûreden daha önce inmiş olan Tekvîr sûresinde, Rasulullah Efendimize vahyi getiren meleğin özelliklerinin açıklandığı bölüme bakılırsa, burada özellikleri anlatılanın Cebrâil ol-duğu biraz daha netleşmiş oluyor. Tekvir sûresinde Rabbimiz şöyle buyuruyordu:

"Bu Kur'an, arşın sahibi katında değerli, güçlü, sözü dinlenen ve güvenilen şerefli bir elçinin getirdiği sözdür."
(Tekvîr 19,20,21)

Kerîm olan bir elçinin sözüdür bu Kur'an. Bu kitap, gökyüzünün emini vasıtasıyla yeryüzünün eminine benim tarafımdan indirilmiş bir kitaptır. Kitap Allah'tandır, peygamberin kendi sözü değildir. Ama Rabbimiz vahyini Cebrâil

aracılığıyla peygamberine gönderdiği için ona izafe edilmiştir. Buradaki Kerîm elçiden maksat; Cebrâil'dir. Bakın âyetin devamında Cebrâil'in sıfatları anlatılmaktadır:

Güç sahibidir o. Emniyet sahibidir. Hıyanet etmez, ezmez, bozmaz, koparmaz, unutmaz. Tam yapar elçiliğini. Allah'tan aldığını tam getirir peygambere. Hani kâfirler diyor ya; "efendim, melek peygambere gelinceye kadar vahyi çoktan unutur, tastamam vahyi değil de muhtevayı anlatır" diyorlar ya. Halbuki o emindir, o güçlüdür, o Ke-rîmdir. O Rabbinin yanında, arşın yanında büyük bir güç ve kuvvete, yüksek bir mevkiye sahiptir. Orada, Mele-i A'lâ'da kendisine itaat edilir. Melekler kendisine itaat ederler. O emindir. O gökyüzünün eminidir. Rabbinden aldığı vahyi peygambere ulaştırma konusunda gü-venilirdir.

Burada da deniliyor ki:

Ona bu Kur'an'ı çok çetin güç ve kuvvet sahibi, görünümüyle, fiziğiyle çarpıcı bir güzellik sahibi, sağlam, sıhhatli, mükemmel, hikmet ve akıl sahibi olan Cebrâil (a.s) öğretmiştir.

Burada Rabbimiz peygamberimize vahiy getiren meleğin özelliklerini anlatıyor. Allah yanında, melekler yanında, gökler âleminde çok değerli olan, çok makbul olan, kendisine itaat edilen, saygın olan, güvenilir, emin olan, çok şedit güç ve kuvvet sahibi olan, akıl, duyu ve beden mükemmelliğine, hikmet mükemmelliğine sahip, üstün bir yaratılışla yaratılmış bir elçidir o. İşte peygambere vahyi getiren elçi böyle bir elçidir.

O halde ey insanlar! Böyle bir meleğin peygambere getirdiği vahiyden nasıl şüphelenebilirsiniz? Nasıl oluyor da böyle Rabbiniz-den, yaratıcınızdan sizin hayatınıza karışmak üzere, sizin hayatınızı programlamak üzere böyle bir elçi aracılığıyla, size dünya ve ukba kurtuluşuna ulaştırmak, sizi cehennemden kurtarıp, cennete ulaştırmak için gelmiş olan bu kitaba karşı böyle kayıtsız kalırsınız? Böyle bir kitaptan, böyle bir elçiden, böyle bir peygamberden nasıl şüphe edebilirsiniz?

O, en yüksek bir ufuktaydı. Cebrâil (a.s) çok yüksek bir ufukta, tüm ufku kaplamış olduğu halde:

(Arşla alâkalı bir soru soruldu)

Arşla alakalı kitabımızın başka sûrelerinde epey bir şeyler de-meye çalışmıştım. Arş; ulviyet, yükseklik manasına gelen bir kelimedir. Bu münasebetle hükümdarların üzerine oturdukları "taht" manasında da kullanılmıştır. Hükümdarların tahtı, mülk ve saltanatın remzi olduğundan arş kelimesi, kinayeli olarak mülk ve saltanat manasını da taşır. Bazıları Âyetü'l-

kürsî'de geçen Kürsî ile Arş'ın (ikisini de taht manasında kullanarak) aynı şey olduğunu sanmışlarsa da Arş, Kür-sî'nin üzerindedir. Bu suretle Kürsî taht manasında düşünülürse Arş, onu kuşatan saray ve sarayın tavanı olarak kabul edilir. Bir rivayette Kürsî, Arşın ayağının konulduğu yerdir.

Bu iki mana itibarıyla Arş, İslâm'a göre, bütün âlemi kuşatan, sınırlandırılması ve takdir edilmesi beşer aklının dışında kalan ve gerçeğini Allah'ın bildiği yüce bir makamdır. Yedi kat gök, cennet, Sidre, Kürsî Arş'ın altında tasavvur edilir. Arş'ın sınırı, âlemi tasavvurun son sınırıdır. Arş'tan evvelki Sidre-i Müntehâ geçilmeden Allah'ın cemâli = (Cemâlullah) müşahede edilemez. Rasulullah (s.a.s.) Mirac gecesinde Sidre-i Müntehâ'yı geçerek Arş'a ulaşmıştı. Yukarda da belirtildiği gibi Arş'a taht ve tahttan kinaye olarak mülk ve saltanat manası veril-mişti. (A’râf:54) Ayette: *"...Sonra Arş üzerine istiva buyurdu..."* denilmektedir. Bilinen manasıyla taht, bir hükümdarın hükümet işlerini yürütürken üzerine kurulduğu bir cisimdir. Fakat "tahta çıktı" denilince, "hükümet işlerini yani saltanatı eline aldı" manası anlaşılır. Yedi kat sema'nın üstünde ve bütün âlemi içine alan Arş'ın, bilinen taht manasıyla sınırlanamayacağı şüphesizdir. Binaenaleyh bahse konu olan "el-Arş" kelimesi mecazî ve kinayî bir mânâ ifade eder. O halde Arş'ın cisim olduğu iddia edilemez. Arş'ı bütün bir cisim tasavvur etsek bile, cihet ve cismaniyetin hepsi Arş'ın sınırında sona erdiğinden, bunun üstünde bir cisim, mekan ve cihet tasavvuru tezat olur. Allah'ın Arş'a istivası da yine mecazî manadadır. Allah'ın Arş'a istivasının keyfiyetini soran birine İmam Malik İbn Enes: "İstiva malûm, keyfiyeti akılla idrak edilemez, buna iman vacip ve bu konuda soru sormak bid'attır." diye cevap verir.

Râgıp el-İsfahânî, "İstiva" kelimesine: Müsâvî olmak; kendi kendine itidal manasını vermiştir. Arapça olan bu kelime "alâ" takısı ile "istilâ", "ilâ" takısı ile "nihayete erme" manasında kullanılır. Bu suretle istiva lügatte: İstikrar etmek, karar kılmak, kararını bulmak ulüvv-i isti'lâ; yükselmek, yüksek olmak, üstün olmak müsâvî veya mümâsil veya denk olmak; dosdoğru varmak, veya kastetmek, istilâ etmek manalarına gelir. Bu lügat anlamlarına göre, âyette geçen "Sonra Al-lah Arş'a istiva etti" cümlesinin manası: **a)** Arş'a mülkiyet ve saltanat manası verilmesi halinde: "Allah bütün mahlûkatı üzerinde düzenli ve sırayla işleri düzene koydu, hükümlerini muntazam bir şekilde yerine getirdi, hiçbir engel olmaksızın kudretini tesir ve mahlûkâtı üzerinde "meşîetini" (dilemesini) cereyan ettirdi." **b)** "Mahlûkâtı yarattıktan sonra da başından sonuna kadar hepsini kudret ve galebesi velâyet ve hâkimiyeti altında tuttu." Bu ifadede istiva, istilâ manasında kullanılmıştır. **c)** Arş'a mülk ve memleket, istivaya da istila manası verilmesi halinde "Sonra Allah mülkünü hâkimiyeti altında tuttu." **d)** İstivaya "müsavî" manası verilmesi halinde de: "Allah Arş üzerine öyle bir istîlâ ile istiva etmiştir ki sema ve semada bulunanlar O'na daha yakın, arz ve arzda bulunanlar daha uzak bir mevki ve mesâfede değil, hepsi müsâvî bir

nispettedirler." demektir. Bu cümlede geçen mevki ve müsâvîlik maddî mânada değil, mecazî manadadır.

“...O gün Rabb'ının tahtını, bunların da üstünde sekiz (melek) taşımaktadır." (Hakka:17) Arş'la ilgili olan bu ayetin tefsirinde İbn İs-hak Hz. Peygamber'in: *"Onlar, yani Hamele-i Arş (Arş'ı taşıyanlar) bu gün dörttür. Kıyamet günü olduğunda Allah onları diğer bir dört ile te'-yid edecek sekiz olacaklar."* buyurduğunu söylüyor. Bir başka izaha göre Hamele-i Arş olan bu sekizden maksat, Allah'ın hayat, ilim, kudret, irade, kelâm, semî, basar ve tekvin sıfatlarıdır. İmrân İbn Husayn Peygamberimizin şöyle buyurduğunu rivayet eder: *"(Ezelde) Allah vardı ve Allah'tan başka bir şey yoktu. Ve Allah'ın Arş'ı su üzerinde bulunuyordu. Sonra Allah (levh'de) kâinatın tamamını takdir ve tespit etti. Ve göklerle yeri yarattı..."* Arş'ın ıtlak olunduğu pek çok şeylerin hepsinde yücelik ve yükseklik mânâları vardır. Padişahların oturduğu tahta Arş denilmesi de bu yükseklik münasebetiyledir. Allah'ın ilk yarattığı ve yükseklik ifade eden mevcuda da Arş ve Allah'a nispet edilerek Arşullah denilmiştir ki, Allah'ın kudretinin tecellî ettiği ilk mahlûktur.

Kelam âlimleri ile eski düşünürler Arş'ı, kâinatı her yönden ku-şatan yuvarlak bir felektir, diye tarif ederler. Dokuzuncu felek ve fe-lek-i atlas da derler. Rivayet âlimleri bu tahtın ayakları bulunduğunu da kabul etmişlerdir. Fakat meseleyi tahkik eden âlimlere göre, şerîat örfünde vârid olan arşın hakikatini tahdit ve takdir, beşerin aklı ve id-raki haricindedir. Bu konuda vârid olan haberlerde arşın mahiyeti de-ğil, diğer varlıklara nispetle büyüklüğü bildirilmiştir. Meselâ Peygamberimiz bir kere Ebu Zerr-i Gıfârî'ye: *"Ya Ebâ Zer, yedi kat gök ile ye-di kat yerin kürsî yanında büyüklükleri, ancak bir çölün ortasına atıl- mış bir kapı veya yüzük halkası gibidir. Arş'ın da kürsîye göre büyük lüğü, o çölün o halkaya nazaran büyüklüğü derecesindedir" buyurmuştur."*

Arşla alakalı bu kısa bilgi ile iktifa edelim. İnşallah sûrenin geri kalan bölümünü tanımak için 16. ciltte buluşmak üzere Allah’a emanet olun. Ve âhiru dâvanâ enilhamdü lillahi Rabbilâlemîn.

8-9. “Sonra yaklaşmış ve inmiştir. Araları iki yay aralığı kadar, belki daha da yakın oldu.”

Cebrâil (a.s), Rasulullah Efendimize yaklaştı, derken sarkıverdi, ya da doğruluverdi. Peygambere yöneldi Cebrâil de Rasulullah’la arasında iki yay arası kadar bir mesafe, yahut daha yakın bir mesafe kaldı. Ve o elçi, Cebrâil (a.s):

10. “Allah o anda kuluna vahy edeceğini etti.”

Elçi, Allah’ın kuluna, Muhammed’e (a.s) vahy edeceğini vah-yetti. Cebrâil (a.s) o anda Allah’tan alıp getirdiği vahyi Allah’ın kulu ve elçisi Muhammed’e (a.s) nasıl aktarılacaksa öylece aktardı, öylece vahy etti. İşte böylece vahiy aktarımı olayı gerçekleşmiş oldu.

Burada Rasulullah Efendimize ilk vahiy aktarımı olayı ve Ra-sulullah Efendimizin Cebrâil’i ufukta, tüm ufku kaplamış olduğu halde heyet-i asliyesiyle gördüğü anlatılıyor. Tekvir sûresinde de bu husus şu ifadelerle anlatılıyordu:

“O arkadaşınız, o Resul andolsun ki, Cebrâil’i apaçık bir ufukta görmüştür.” Kitabımızın başka yerlerinde de anlatıldığına göre; Rasu-lullah Efendimiz kendisinden önce hiçbir peygambere nasip olmadığı halde Cebrâil’i, vahiy meleğini aslî şekliyle görmüştür. Doğu taraftan, yüksek, apaçık ufuk cihetinden görmüştür onu. Cebrâil (a.s) ufku kaplamış olduğu halde karşısında durdu, aralarında iki yay arası kadar, ya da iki zira, iki karış kadar bir mesafe kalmıştı. Bu konuda hadis kitaplarında epey bilgi vardır.

Burada gerçekleşmesi anlatılan vahiyle alâkalı bir şeyler söyleyelim: Önce şunu söyleyelim ki; vahyi gerçek şekliyle bilenler, idrak edenler, onu yaşayan, ona lâyık görülen Allah elçileridir. Gerçek mahiyetini Allah bilir. Nasıl oldu? Nasıl oluyordu? Nasıl geliyordu? Bunun mahiyetini Allah bilir, burada şunu söyleyelim: Vahiy; Allah’ın kendi bilgisini yerde seçtiği peygamberlerine aktarmasının adıdır. Azîz olan, Hakîm olan, Cebbâr, Kahhâr olan bir Allah, zatı hakkında ancak kendisinin bildirdiği kadar bilgimizin olduğu Allah, zaman O’nun dışında, mekân O’nun dışında, zamandan mekândan münezzeh bir Allah, yerde herhangi birine rahmeten, lütfen bilgisini aktarıyor.

Yine biliyoruz ki; Rabbimiz yeryüzünde seçtiği elçilerinin dışında hiçbir kimseye vahiy indirmemiştir. Gerçi yine kitabımızın beyanıyla, Hz. Îsâ’nın (a.s) annesine, Meryem’e ve yine Mûsâ’nın (a.s) annesine vahiy türünde bazı şeylerin indirildiğini bilmekle beraber, peygamberler dışında hiç kimseye vahy edilmediğini Kur’an söylüyor. Öy-leyse burada hemen şu genel kaideyi söyleyelim: Vahyin tanımını an-cak Resuller yapabilir, Resuller bilebilir. Resullere gelen vahyin nasıl geldiği konusunda, geliş şekli konusunda, Rasulullah Efendimizden bize intikal etmiş bazı bilgiler var. Ama vahiy; göklerin ve yerin Rabbi olan, göklerde ve yerde olanların tümünün sahibi olan, Alîm ve Hakîm olan Allah’ın yeryüzüne, yeryüzündeki kullarının hayatına karışmak üzere, onların içinden seçtiği elçilerine sunduğu, aktardığı, lütfettiği bilgisinden gönderme, aktarma yöntemine, biçimine, şekline denir.

Rabbimize sonsuz hamd ü senâlar olsun ki, biz kullarını muhatap alarak bize kendi bilgisinden, kulluğumuz adına bize lâzım olan kadar bilgi aktarmıştır. Eğer Rabbimiz yeryüzünde yarattığı biz kullarına kulluğumuz noktasında gerektiği kadar, lâzım olduğu kadar bilgi aktarımında bulunmasaydı, o zaman biz insanlar asla yeryüzünde ka-ranlıklardan kurtulamayacak, yeryüzünde gerçek bir bilgi namına asla hiçbir şeye ulaşma imkânımız olmayacaktı.

Şu anda tüm dünya insanlığını iki grupta düşünüyoruz. Birinci grup; Allah vahyine iman etmiş, Allah bilgisiyle bilgilenmiş Müslümanlar. İkinci grup da; vahyi reddetmiş, Allah bilgisini reddetmiş, peygam-ber bilgisini devre dışı bırakmış tüm kâfir ve müşrik dünya. Dün de, bugün de Allah bilgisini reddederek, vahyi bir kenara bırakarak, kendi hevâ ve hevesleriyle bilgilenmeye çalışan küfür ve şirk dünyasının gerçekten hiçbir şey bilmediklerini görürüz. Dün de, bugün de vahyi devre dışı bırakanların, bilgilerinin sadece zandan ibaret olduğunu görürüz.

Çünkü insana bilmediklerini öğreten Allah'tır. Bilgi Allah'tandır. Bilginin kaynağı Allah'tır. Mü'minleri yeryüzünün en bilgini, en âlimi yapan Allah'tır. Öyle değil mi? Eğer Allah bize bilgisini açmasaydı, bi-zi muhatap kabul edip, kendi bilgisini aktarmasaydı, bizler şu anda vahiy bilgisiyle bilgilenmiş olmasaydık, şu bildiklerimizi nereden bilebilecektik? Şu dünyadan Allah bilgisini, Peygamber vasıtasıyla bize ulaşmış vahiy bilgisini söküp çıkarsanız ne kalır geriye, hiç düşündünüz mü? Eğer yeryüzünden vahiy bilgisini söküp alsalar, geriye iki şey kalır: Kan dökücülük ve ifsat.

Bakara'da Rabbimizin yeryüzünde bir halife yaratma iradesine muttali olan melekler öyle diyorlardı değil mi? "Ya Rabbi, yer yüzünde kan döken, ifsat eden bir varlık mı yaratacaksın?" Evet, demek ki; yeryüzünde insan bu iki özelikten vahiy sayesinde, Allah bilgisi sayesinde kurtulmuş ve insan olabilmiştir. İnsanı insan yapan, insanı yeryüzünde halife yapan işte bu Allah bilgisidir. Ama Allah bilgisiyle bilgilenmeyenlere, vahiyden nasibi olmayanlara bakıyoruz, hiçbir şey bil-miyorlar. Sadece yiyip içen, gezip dolaşan, basit varlıklar olarak gelip geçiyorlar. Hiçbir şeyden haberleri olmayan hayvanlar gibi geberip gi-diyorlar.

Dünya üniversitelerine bakın. Orada okuduklarının, okuttuklarının konusuna bakın, gerçekten hiçbir şey bilmiyorlar. Meselâ ilgilendikleri ne? İnsan. Peki ne biliyorlar insanla alâkalı? Ne anlatıyorlar in-sanla alâkalı? Sadece bedenle ilgileniyorlar, insanın organizmasıyla ilgileniyorlar. İnsanın ruhunu reddederek, mânâsını görmezden gelerek, onu sadece maddeden ibaret zannediyorlar. Peki bedenle ilgili bildikleri ne kadar? Sadece yüzde elli bilgileri var. Halbuki insan bedeninin yarısı ruhtur, ama bundan haberleri bile yoktur.

Cebrâil (a.s) geliyor, Allah'tan aldığı vahyi yerdeki Allah'ın elçisine bildiriyor ve Allah'ın Resûlü Cebrâil'den bu vahyi alırken:

11-12. "Muhammed'in gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı. Ey inkarcılar! Onun gördüğü şey hakkında kendisi ile tartışır mısınız?"

Rasulullah Efendimizin kalbi, göğsü, alım gücü gözünün gördüğünü yalanlamadı. Allah'ın elçisi, gözlerinin gördüğü gerçekten şüphe etmedi. O elçi gözünün gördüğünü yalanlamıyor da siz mi yalanlamaya çalışıyorsunuz? O elçi gözünün gördüğü şey konusunda herhangi bir şüpheye düşmedi de, onun görüp şüphe etmediği konuda siz mi şüpheleniyorsunuz? Onun yalanlamadığı şeyi siz mi yalanlamaya çalışıyorsunuz? O gâyet akl-ı selim bir durumda kendisine gelen vahiyden bir şüphe duymuyor da sizler gördüğü şey konusunda onunla tartışmaya mı giriyorsunuz?

Allah'ın Resûlü güpegündüz, ayan beyan gördüğü Allah'ın elçisi Cebrâil konusunda; onun bir cin, bir şeytan, bir hayal, bir rüya, bir vehim olup olmadığı konusunda zerre kadar şüphesi olmamıştır. Güpegündüz çok net bir şekilde Allah'ın elçisini görmüştür. Cebrâil'in (a.s) şeklini daha önce hayalinde canlandırma imkânı olmadığı için bunun bir hayal olmadığını kesin bilmiştir. Çünkü daha önceden böylesine azîm, böylesine güzel bir varlığı tahayyül etmesi de mümkün değildi. Kendi beyanlarıyla Cebrâil'i altı yüz kanadıyla ufku tamamen kaplamış bir vaziyette görmüştür.

Bir de Rabbimiz yeryüzünde sözcü seçtiği, vahyine odak nokta seçtiği peygamberinin kalbini, zihnini önceden bu iş için hazırlayarak bu tür şek ve şüphelerden arındırmıştır. Öyleyse ne oluyor size ey kâfirler? Gördüklerinden, aldıklarından şüphe etmeyen, kendisinin Allah'ın elçisi oluşundan zerre kadar kuşkusu olmayan bir elçinin gördükleri konusunda şüphelenip duruyorsunuz? Sizin şüpheleriniz neye dayanıyor? Gözleriyle gören mi doğru söylüyor yoksa hiçbir görgüsü, bilgisi, delili olmadığı halde reddeden sizler mi doğru söylüyorsunuz?

13-15. "Andolsun ki Muhammed Cebrâil'i sınırın sonunda (Sidretü'l Münteha'da) başka bir inişinde de görmüştür. Orada Me'vâ cenneti vardır."

Andolsun ki peygamber, Cibril'i bir başka seferde de görmüştür. Sidre-i Münteha'nın yanında onu bir kez daha görmüştü. Allah'ın Resûlü bir gece Mekke'deki Mescid-i Haram'dan, Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya getirilip, oradan yedi kat semâya geçip Cebrâil ile yolculuğu devam ederken bir yere ulaşırlar ki, burası Sidretü'l Müntehadır. O Sidre, Cennetü'l Me'vânın yanındadır. İşte her şeyin son bulduğu, maddenin, maddî dünyanın son bulduğu o sınırda Cebrâil onu yalnız bıraktıktan sonra Rasulullah Efendimizin tek başına devam ettiği bir mi'râc yolculuğunun sonunda tekrar Sidre'ye dönüşü gerçekleşinceye kadar ki geçen zaman dilimine mi'râc, ya da İsrâ yolculuğu diyoruz.

İşte bu harikulade olay yaşanırken Sidre'ye dönüşünde Rasu-lullah Efendimizin Cebrâil'i orada aslî şekliyle tekrar bir daha gördüğü anlatılıyor. Rasulullah Efendimiz demek ki; iki defa hey'et-i asliyesiyle Cibril'i (a.s) görüyor. Birincisi Rabbimizin bu sûresinde ve kendi beyanıyla Hıra'da ilk vahyin, Alâk sûresinin inişi esnasında; ikincisi de mi'râc hadisesinin cereyanı esnasında Sidre-i Müntehada ki, onun yanında cennetü'l me'vâ vardır.

Sidre-i Münteha bir izafet terkibi olup "müntehâ sidresi", yani sidrenin sonu, nihâyeti demektir. Müntehâ kelimesi son, nihâyet, bitiş anlamlarına gelmektedir. Sidre kelimesi de, ağaç anlamındadır. "Sid-re" Arabistan kirazı denilen bir ağaca verilen isimdir. Trabzon hurması bu ağacın cinsindendir, gölgesi gâyet koyu ve latiftir.

Sidretül-müntehâ' şeklinde Kur'ân-ı Kerim'de işte bu âyette geçmektedir. Ayrıca Peygamberimiz Hz. Muhammed'in Mirac'ını anla-tan ve bir çok sahabeden rivâyet edilen Hadis-i şerifte de geçmekte-dir. Hem Kur'an'ın Necm suresinde, hem de Hz. Peygamberin Mira-c'ını bütün ayrıntılarıyla anlatan hadis-i şerifte geçen Sidretül-Mün-tehâ', "Cennetin uçlarındandır, üzerinde Sündüs ve İstebrekın Cen-netlerinin etekleri vardır", diye açıklanmış, Keşşâf'ta da Sidretül-Mün-tehâ' Cennetin nihâyetinde ve sonundadır, diye geçmektedir.

Ayrıca Sidretül-Müntehâ', "Allah Teâlâ'nın zât âlemi demektir ki, buraya ne meleklerin büyükleri, ne de Peygamberlerin büyükleri dâhil olabilir. Nitekim hadis-i şerifte de Hz. Peygambere refakat eden Cebrâil aleyhisselâm da Peygamberimizi buraya kadar götürmüş, bu-radan ileriye geçmeye izinli olmadığını ifade ederek, bundan sonra Cenâb-ı Hakk'ın daveti sebebiyle Hz. Peygamberin yalnızca gidece-ğini bildirmiştir. İşte bu yüzden bu terkip "son sınır, son hudut veya sı-nırın sonu" diye anlaşılmıştır.

Hadis-i şeriflerde ise belirttiğimiz gibi daha çok mi'rac hadisesi ile ilgili kısımlarda geçmekte ve meşhur hadis kitaplarının; hemen he-men hepsinde söz konusu edilmektedir: "Sonra beni Sidretül-Mün-teha'ya götürdü. Bir de gördüm ki, sidr ağacının yaprakları fillerin kulakları gibidir, yemişleri ise (Yemenin) Hecer (kasabası) testilerine benzer. Allah'ın emrinden her şeyi bürümekte olan şey Sidre yi ta-mamiyle bürüyünce bana başka bir hal oldu. Artık Allah'ın mahluklarından onun güzelliğinin bir kısmını bile anlatmaya gücü yetebilecek hiç bir kimse yoktur... "
(Müslim, İmân, 259).

İbn Mesud (r.a)'dan gelen rivâyette de "Resûlullah (s.a.s) Sid-retül-Müntehâ'ya varınca yeryüzünden çıkan ve yukarıdan inen bura-da son

buluyor"dedi. Allah orada ona kendisinden önce gelen hiç bir peygambere vermediği üç şeyi verdi: Namazlar beş (vakit) olarak farz kılındı. Kendisine Bakara sûresinin son âyetleri verildi ve Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmadıkları müddetçe ümmetine büyük günahlar da bağışlandı. İbn Mesud, "Sidre'nin dört bir tarafı (meleklerle) çevrili iken" (Necm,16) âyetini okudu ve "Sidre, altıncı göktedir" dedi. Süfyân "Altından Pervaneler!" dedi ve eliyle işaret edip elini titretti. Malik b. Mağfel'den başkası da şöyle diyor: "Yaratıkların ilmi "sidre'de" son bulur ve bunun üstü hakkında bilgileri yoktur"

(Tirmizî, T. Suver 53).

Mürre'nin Abdullah'tan rivâyetine göre "Rasulullah (s.a.s) İsrâ gecesinde Sidretü'l-Müntehâ'ya götürüldü ki, sidre altıncı göktedir..."

(Müslim'den naklen, Kurtubî, XVII, 94).

Enes'in rivâyetine göre Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor: "Ben Sidretü'l-Müntehâya götürüldüm. O, yedinci göktedir. Yemişi Hecer (kasabasının) testileri, yaprakları da fil kulaklarına benziyordu. Dibinden iki zâhir, iki bâtın olmak üzere dört nehir çıkıyordu. "Ya Cibril bu da ne?"dedim. Cibril: "Bâtın olanlar Cennettedir; zâhir olanlar ise Fırat ve Nil'dir" diye cevap verdi"

(Kurtubî (Darekütnî'nin lafzıyla Müslim'den naklen), XVII, 94).

Bu iki hadisi sahih kabul edenler onları şöyle telif etmişlerdir: Kökü altıncı gökte, dalları yedinci göktedir

(Et-Tehanevi, Keşşafu İstılâhati'l fünûn, İstanbul 1984, I, s. 728; Kurtubî, a.g.e., aynı yer).

Sidr denilen bu ağaç Cennetin en üst kısmındadır. Eskilerin ve yenilerin ilminin ulaştığı son noktadır. Arşın sağında yer almaktadır. Mi'rac gecesinde bu mevkie vardıklarında Cibril geride kalmış; Re-sulullah (s.a.s) geri kalmasının sebebini sormuş, Cibril şöyle cevap vermiştir: "Bu makam dostun dostta kalacağı bir makamdır. Eğer kıl kadar ileri gidersem yanar kül olurum. Bundan sonrasını geçmek sa-dece sana bahşedilmiştir..."

(Keşşafu İstilâhati'l-Fünun, "Sidretü'l-Müntehâ" maddesi).

Sidretü'l-Müntehâ' denilmesinin sebebi, buraya hem büyük meleklerin, hem de büyük peygamberlerin geçememesi ve burası hakkında bilgilerin yeterli olmamasıdır. Bunun için bu tabir kullanılmış ve beşerî, yani insanlara ait ilmin son sınırı diye de açıklanmıştır. Ge-rek peygamberlerin, gerekse diğer yaratılmışlardan her âlimin ilmi burada son bulur, ondan ileri geçemez. Ayrıca büyük müfessirlerden Fahruddîn er-Râzî, Sidretü'l Müntehâ'yı, buraya kadar zikredilen mâ-nâlarının yanı sıra, "hayret-i küsvâ" diye açıklamıştır ki, akılların hayretle kaldığı, bundan daha şiddetli bir hayretin tasavvur edilemeyeceği, insanın son derecede hayrete düştüğü bir makam olarak tavsif ettikten sonra;

sadece, Hz. Peygamberin hayrette kalmadığını, şaşmadığını, gördüklerini açıkça gördüğünü kaydetmektedir.

Öyleyse biz âciz insanların Sidretü'l-Müntehâ'yı kesin olarak "şudur veya budur" diye açıklamamız mümkün görülmemektedir. Necm suresinin 9. âyetine ve hadis-i şerifteki rivâyete göre, sadece Peygamberimize "Kâb-ı Kavseyne" kadar yaklaşmasına müsaade e-dilmiştir. Sidretü'l Müntehâ'dan ilerisi gayb âlemidir ki, Allah Teâlâ'-dan başka hiç kimsenin ilmine ve bilgisine giremez, yani insanî ilmin son sınırıdır. Buradan ötesi Allah Teâlâ'nın "Zât Âlemi" diye adlandı-rıldığı için, bu deyimi açık ve seçik bir tarzda ortaya koymamız mümkün değildir.

Evet, bu kitap Allah bilgisidir ve bu bilgiye ancak çok şerefli ve yüce vasıflara sahip olan Allah'ın elçileri ulaşabilmektedirler. Allah'ın tertemiz elçilerine ulaşan bu bilgilerden de elbette tertemiz ve şerefli insanlar istifade edebileceklerdir. Ama şurasını unutmamak lâzımdır ki, Allah'ın şerefli elçilerinin dışındakiler ne kadar da temiz ve şerefli olurlarsa olsunlar, Allah elçilerinin ulaştırıldıkları bilgi zirvesine ulaşmaları asla mümkün olmayacaktır. Necm sûresinin işte bu âyetinde Rabbimiz şerefli Resûlü'nün bilgi seviyesinin, bilgi kaynağının nasıl onu Sidretü'l Münteha'ya ulaştırdığını anlatıyor.

Bizlerin o noktaya ulaşmamız hiçbir zaman mümkün olmayacaktır. Bizler ancak Allah'ın şerefli elçilerine müracaat ederek, onların bizim seviyemize indirdikleri bilgilere muhtacız ve ancak o kadarına ulaşabiliriz. Bu da ancak Kitap ve sünnete yakınlığımızla orantılı olacaktır. Bizler her konuda Allah ve Resûlü'nün bize sunduğu bilgiye muhtacız. Gerek yaşadığımız bu hayatın bilgisini, gerek yaratılış bilgisini, ölüm ve ölüm ötesi bilgisini ve tüm bilgileri ancak bu iki kaynaktan elde edebiliriz.

16. "O zaman Sidre'yi bürüyen bürüyordu."

O Sidre'yi bürüyen bürüdü. Sidre'yi bürüyenin bürüdüğü bir esnada Allah'ın Resûlü Cebrâil'i gördü. Rahmân'ın nûru bürüyordu sidre'yi, Rahmân'ın sayısız melekleri bürüyordu. Rabbimizin akıllara sığmayacak âyetleri bürüyordu ki; onu anlatmak mümkün değildir.

17. "Göz şaşmadı, ağmadı, aşmadı da."

Rasulullah'ın gözü yerinden kaymadı, şaşıp da sağa sola kay-madı, meyletmedi, aşmadı, azgınlaşmadı da. Yani göz orada gördüğünü ne yalanladı, ne de inkar etti. Rasulullah'ın gözü orada sağlıklıydı, mükemmel bir görme özelliğine sahipti. Allah'ın bu iş için önceden hazırladığı peygamberin gözü, gönlü, ruhu bu işe o kadar hazır ve tahammüllü idi ki, orada gördükleri onun gözlerini kamaştırmadı, şaşkınlığa sevketmedi, dikkatini kendisini oraya

çağıranın maksadının dışına taşırmadı. Rabbinden başka şeylere meyletmedi. Sadece em-rolunduğu şeyi yaptı, kendisine verilenden fazlasına meyletmedi.

18. "Andolsun ki o, Rabbinin âyetlerinden en büyüğünü gördü."

O Resul orada, yükseltildiği o makamda Rabbinin büyük âyetlerinden göreceğini gördü. Rabbi ona orada âyetlerinden göstereceğini gösterdi. Rabbimizin, Rasulullah Efendimize orada gösterdiği bu büyük âyetler nedir, ne değildir, bilmiyoruz. Anlayabildiğimiz o ki, Ra-sulullah Efendimiz orada Rabbinin rubûbiyet ve ulûhiyetini, mülk ve saltanatını gösteren, kelimelerle anlatılması mümkün olmayan ancak müşahede ile ulaşılabilecek büyük âyetlerinden görebileceklerini gördü. Ama dikkat ederseniz burada Rabbini gördü denilmeyip Rabbinin âyetlerini gördü deniliyor. Onun için Resul orada Allah'ı gördü mü gör-medi mi, bunun tartışmasına girmek istemiyorum. İmam Buhârî'nin, Ayşe annemizden gelen bir rivâyeti var. Mü'minlerin annesi der ki: "Kim ki Rasulullah hakkında şu üç sözü söylerse, bilesiniz ki Allah'ın Resûlüne iftira etmiştir, onun hakkında yalan söylemiştir:

1- "Kim ki Mi'râc'a çıktığı gece Allah'ın Resûlü Allah'ı görmüştür derse, o kimse Rasulullah'a iftira etmiştir" der ve En'âm sûresinin şu âyetini okuyarak bu konuda delil getirir.

"Gözler onu görmez, o bütün gözleri görür. O Latîftir, haberdardır." (En'âm 103)

Gözler O'nu idrak edemez. Gözler O'nu ihata edemez. Gözler O'nu asla kuşatamaz. Gözler O'nu bu dünyada göremez. Ama O tüm gözleri görür, tüm gözleri idrak eder, tüm gözleri ihata eder. Hiçbir göz, hiçbir bakış, hiçbir düşünüş ve hareket O'nun ilminin dışında değildir. O Allah ki tüm gözlerin, tüm gönüllerin, tüm bedenlerin, tüm zihinlerin, tüm beyinlerin, tüm akılların düşüncelerin, taşıdıkları niyetleri ve imanları bilmektedir. Çünkü O latîftir. Âyet-i kerîmede Allah'ın gözler tarafından görülemeyeceği anlatılmaktadır.

2- "Kim ki, Allah'ın Resûlü yarını biliyordu, geleceği biliyordu derse, yani gaybı bildiğini iddia ederse, bu kimse de Allah'ın Resulü'-ne iftira etmiştir" buyurarak Lokman sûresindeki mugayyebat-ı hamse âyetini okur.

3- "Yine kim ki, Allah'ın Resûlü Rabbinin kendisine vahy ettiği emirlerden, âyetlerden kimilerini gizleyip insanlara anlatmamıştır derse, bu kimse de Allah'ın Resûlüne iftira etmiştir" der ve delil olarak da Mâide sûresi 67. âyeti okur. İmam Müslim de Ayşe annemizin bu konudaki sözünü şöyle nakleder:

"Kim Rasulullah'ın Allah'ı gördüğünü iddia ederse o Allah'a yalan iftira etmiştir."

Abdullah ibni Mes'ud efendimiz de: "Resul O'nu Sidretü'l Müntehanın yanında gördü" âyetini tefsir ederken, Rasulullah Efendimizin: "Ben Cebrâil'i Sidretü'l Müntehada altı yüz kanadıyla gördüm" sözüyle tefsir etmiştir. Yine İmam Müslim, Kitabu'l İman bölümünde Ebu Hu-reyre efendimiz de burada Rasulullah Efendimizin gördüğünün Cibril olduğunu söylediğini rivâyet etmektedir. Ancak İbni Abbas efendimizin Rasulullah'ın Rabbini kalbiyle gördüğü konusunda Müslim'de bir rivâyet vardır. Doğrusunu Allah bilir.

19,20. "Ey inkarcılar! Şimdi siz de gördünüz değil mi o Lat ve Uzza'yı? Ve üçüncü olarak da öteki (Put) Me-nat'?

Gördünüz mü Lat'ınızı, Uzza'nızı ve üçüncüsü olan Menat'ını-zı? Lat, Menat ve Uzza, Mekkelilerin tapınmakta oldukları putlardı. Daha başka putları vardı da, bunlar onların en meşhurlarıydı. Hubel, Âsâf, Nâile gibi başka putları da vardı. Bunlar bilhassa Arabistan yarımadasında yaşayanların putlarıydı. Dikkat ederseniz bunların hepsi de dişiydiler. Bunlara dişi isimleri veriliyor, dişilik özellikleri veriliyordu. Çünkü adamlar tanrılarının güçsüz olmalarını istiyorlardı. Tapındıkları bu tanrılarının kendileri karşısında bir güç ve kuvvet göstermelerini, kendilerine egemen olmalarını istemiyorlardı. Gerektiği zaman tanrılarını alt edebilmeleri için seçtikleri tanrıları güçsüzlerden olmalıydı. Şimdi de Allah'ı güçlü bildikleri için, Allah'ı atlatamayacaklarını, alt e-demeyeceklerini, yönlendiremeyeceklerini bildikleri için O'na kulluktan kaçıp yönlendirebilecekleri, atlatabilecekleri, kendileri gibi acizleri seçip onlara tapınan, onlara yasa belirleme yetkisi vermeye çalışanlar da aynı mantıkla hareket etmeye çalışıyorlar.

Gördünüz mü putlarınızı? Kulu ve elçisi Muhammed'e (a.s) böyle güçlü, böyle mükemmel bir elçisi vasıtasıyla bilgisini aktaran, mutlak bilgisiyle yeryüzünü aydınlatan Allah'ın yanında hiç bir güce sahip olmayan, hiçbir bilgiye sahip olmayan bu putlarınızın ne anlama geldiğini, ne değer ifade ettiğini anladınız mı? Kâinatın idaresinde onların hiçbir yetkilerinin olmadığını anladınız mı? Allah ile onların arasında hiçbir yakınlığın, hiçbir bağın olmadığını, onların Allah tarafından yaratılmış, kendilerine bile bir menfaat sağlama gücüne sahip olmayan aciz varlıklar olduğunu anladınız mı? Levh-i Mahfuz'un mutlak bilgi kaynağına, Sidretü'l Münteha ufuklarına kadar yücelmiş bir elçinin oradan size getirdiği mutlak doğru bilgiler varken, vahiy bilgisi, Allah bilgisi size gelmişken, sizler hâlâ bu basit putlar egemenliğinde hevâ ve heveslerinizin peşinde bir hayat yaşamadan yana sergilediğiniz bu tavırlarınızın size neleri kaybettirdiğinin farkına varamadınız mı? Bakın bundan sonraki âyetinde Rabbimizin gerek o günün, gerekse bugünün tüm putçuluk dünyasına, tüm müşrik dünyaya bir sorusu geliyor:

21-22. "Demek erkekler sizin, dişiler Allah'ın mı? Öyleyse bu haksız bir paylaşma;"

Demek erkekler sizin, ama dişiler de Allah'a ait öyle mi? Demek erkekler sizin, dişiler Allah'ın öyle mi? Size erkek, ona dişi öyle mi? Yani erkek isimlerini kendinize, ama dişi isimlerini Allah'a veriyorsunuz öyle mi? Siz erkeğe lâyıksınız, ama Allah dişiye lâyık ha? Müşriklerin tapındıkları bu putların bir özelliği de bunları Allah'la aralarında aracı kabul etmeleriydi. Ama bu insanlar kendilerine erkekleri seçiyorlar, kendilerinin güç ve kuvvet sahibi oldukları konusunda ısrarlı davranırlarken Allah'a dişileri vermeye çalışıyorlardı. Allah'la aralarındaki bu aracıların dişi olduğunu iddia ediyorlardı.

Allah diyor ki, "hayrola, nerden çıkarıyorsunuz bunu? Yoksa Allah, yaratıklarından kendisine kızlar edindi de oğulları size mi verdi? Yani erkekleri kendinize, kızları da Allah'a mı izâfe etmeye çalışıyorsunuz? Allah berisinde tapındığınız bu putlara, bu aracılara dişilik özelliği verirken, dişilere tapınmaya çalışırken ne yapmak istiyorsunuz? Kendiniz için kız çocuğu istemiyorsunuz, kız çocuğunuzun olmasını kendiniz adına, kendiniz için utanç vesilesi, ar meselesi sayıyorsunuz, ama Allah'a gelince O'na dişileri vermeye çalışıyorsunuz. Allah'a bir şey isnat ederken kendinize lâyık görmediğiniz şeyi isnat etmeye çalışıyorsunuz. Öyle değil mi? İçinizden birisine kız çocuğunun doğumu haberi verilince, öfkeyle, kinle dolarak yüzü utançtan simsiyah kesiliyor, kendiniz için ar vesilesi saydığınız o kız çocuklarınızı diri diri gömmeye çalışıyorsunuz, onları değersiz görerek kendiniz için erkek evlâtlarını lâyık görüyorsunuz da kızları niçin Allah'a izâfe etmeye kalkışıyorsunuz? Yani size göre, sizin mantığınıza göre değerliler sizin de değersizler Allah'ın mı? Kim yaptı bu taksimi? Gerçekten bu taksim, bu ayırım kalleşçe, haksızca bir ayırımdır."

Müşriklerin tanrılarına böyle dişilik özelliği vermelerinin, ya da tanrılarında dişilik özelliği aramalarının altında yatan sebep esasen güçsüzlere, kendilerinden daha güçsüz varlıklara tapınma istekleridir. Güçsüzleri tanrılaştırıyorlar. Yani müşrikler isterler ki, tanrıları kendilerine etkin olmasın, kendilerine hakim olmasın da kendileri o tanrılara hakim olsunlar. İşte böyle kendilerine, kendi arzularına boyun eğebilecek güçsüz, yumuşak varlıklardan seçerler tanrılarını. Yani bunlar Allah'a kulluktan kurtulup kendi şehvetlerine, kendi hevâ ve heveslerine tapınmak istiyorlar. Keyiflerinin istediği gibi sorumsuz ve sınırsızca bir hayat yaşamak istiyorlar.

Çünkü bakıyoruz bu adamlar Allah'tan başka kendilerinin ilahları olduklarını iddia ettikleri kimseleri de kendileri seçiyorlar. Seçtiklerini istedikleri gibi yönlendirebileceklerini bildikleri için seçiyorlar. Seçtiklerine "bizi şöyle şöyle idare ederseniz sizi seçeriz, değilse sizi seç-meyiz!" diyebildikleri için seçiyorlar. "Bizden şunları, şunları istemeyeceksiniz! Bizi şu şu sorumluluklar altına almayacaksınız! Bizden namaz, zekât, tesettür gibi ağır

sorumluluklar istemeyeceksiniz! İçki, ku-mar, fâiz, zina gibi bizim alışık olduğumuz şeyleri bizim için yasaklamayacaksınız! Bize lüks ve müreffeh bir hayat sağlayacaksınız! Biz ne istersek, nasıl bir hayata razıysak onu sağlayacaksınız! Eğer bizim istediğimiz kanunları çıkarır, bizim istediğimiz hayatı hazırlarsanız Rabb olarak, İlâh olarak biz de sizleri seçeriz!" diyebildikleri için onları seçiyorlar.

Onları yönlendirebilecekleri, şartlandırabilecekleri için onları seçiyorlar. Allah'a bunu diyemeyecekleri, Allah'ı istedikleri gibi şartlandıramayacakları için Allah'ı Rabb kabul edemiyorlar. Her şeyi kendi arzularına ve kafalarına göre ayarlamak ve düzenlemek istedikleri, yani kendi kendilerine tapınmak istedikleri, şehvetlerine tapınmak istedikleri için hayatlarından Allah'ı diskalifiye etmek istiyorlar. "Tamam, ilâhlardan bir ilâh olarak Allah'ı da dinleyelim, meselâ hayatımızın ibadet bölümünde. Ama öteki bölümlerinde biraz nefes alabilmek için Allah'tan başkalarını da dinleyelim" diyorlar. Halbuki bu şirktir. Hayatı parçalamak ve hayatın bazı bölümlerinde Allah'ı, öteki bölümlerinde başkalarını dinlemek şirktir.

Müşrikler güçsüzleri ya da dişileri putlaştırırlar. Lat, Menat, Uz-za hep dişi ismidir. Bu şehvetperestler dişiyi, kadını putlaştırdıkları için her yerde dişi ararlar, bulamazlarsa oturdukları mekânlara kadın resimleri asarlar. Her şeyde, sevecekleri, değer verecekleri her şeyde dişilik ararlar. Güneşi mi sevecekler, ona dişilik izafe ederler, yıldızlara mı tapınacaklar, onlara dişilik hüviyeti kazandırırlar, melekleri mi tanrılaştıracaklar, onlara dişilik karakteri kazandırırlar.

23. "Bunlar sizin ve babalarınızın taktığı adlardan başka bir şey değildir. Allah onları destekleyen bir delil indirmemiştir. Onlar sadece sanıya ve canlarının istediğine uymaktadırlar. Oysa onlara Rabblerinden andolsun ki doğruluk rehberi gelmiştir."

Bu putlar sizin ve babalarınızın taktığı isimlerden, yakıştırmalardan başka bir şey değildir. Öyle değil mi? Siz kendiniz dikmediniz mi bu putları? Sizin kendi eseriniz değil mi bunlar? Siz koymadınız mı bu yasaları? Siz kendiniz koymadınız mı bu kanunları? Allah'ın elçisinin, Allah'ın sisteminin, Allah'ın mesajının karşısında şu savunduğunuz, şu tutunduğunuz demokrasiyi kendiniz icat etmediniz mi? Ona tutunarak Allah sistemini dışlamaya mı çalışıyorsunuz? Herkes bu de-mokrasiye inanmalıdır diyerek insanları bu kendi diktiğiniz puta imana mı çağırıyorsunuz?

Bu konuda Allah size bir delil de indirmemiştir. Bu konuda, bu kendi akıllarınızdan, kendi hevâ ve heveslerinizden kaynaklanan bu putların, bu isimlerin, bu yasaların, bu demokrasinin hak olduğuna, doğru olduğuna dair Allah'tan bir delil, bir âyet de yoktur. Yıllardır bu tür putlar egemenliğinde bir

hayat yaşayan, Allah yasalarını bırakıp bu put sistemlerini uygulayan ülkelerin, toplumların durumları da belli. Ahlâklarıyla, sosyal yapılarıyla, gençlikleriyle, sömürüleriyle, vurgunlarıyla, intiharlarıyla kanları ve göz yaşlarıyla herkesin gözü önündedirler.

"Hayır hayır, onlar sadece zanna uyarlar" diyor Rabbimiz. Hiçbir bilgiye sahip değillerdir onlar, sadece zanna tabi oluyorlar ve de nefislerinin, arzularının, hevâ ve heveslerinin peşinde giderler. Şehvetlerine tâbi olurlar. Canları neyi istiyorsa, arzuları hevesleri neyi emrediyorsa, bilginin dışında tâbi oldukları zanları onları nereye sürüklü-yorsa oraya gidiyorlar. Şehvetlerinin peşinde güdülüp gidiyorlar. Onların kendi nefisleri, arzu ve hevesleri ilâhları, ilâheleri oluyor da onun peşinde sürüklenip gidiyorlar.

İnsanlar kendi kafalarından, kendi hevâ ve heveslerinden bir şeyler üretiyor, bir şeyler dikiyor ve onlara tutunarak Allah âyetlerini, Allah bilgisini, Allah elçilerini reddetmeye kalkışıyorlar. Kendi elleriyle diktikleri bu putlara dokunulmazlıklar izâfe ederek, onların kesin doğru olduklarını kabul ederek onların tartışılmasına bile izin vermiyorlar. Allah diyor ki, "bütün bu yaptıklarınız sadece isimden ibarettir. Sadece kendi yakıştırdığınız isimden ibarettir bunlar ve altlarında hiçbir şey yoktur."

"Meselâ adâlet diyorlar ama adâletin "a" sına bile rastlamak mümkün değil. Hürriyet diyorlar, eşitlik diyorlar, yasa diyorlar, demokrasi diyorlar, laiklik diyorlar, din ve vicdan özgürlüğü diyorlar ama başörtülülere kan ağlatıyorlar. İnsan hakları diyorlar, adâlet konseyi di-yorlar, güvenlik konseyi diyorlar ama sadece isimden ibaret, altında bu isme lâyık hiçbir şey yok. Tüm dünyaya korkudan başka, zulümden başka hiçbir şey yaymıyorlar. Sadece isimden ibarettir bunların yaptıkları şeyler, altını kazdığınız zaman hiçbir şey çıkmaz, hiçbir anlam ifade etmez," diyor Allah. Dayandıkları hiçbir haklı sebep ve dayanakları yoktur.

İşte şu anda görüyoruz ki tüm müşrik dünya kendilerine böyle putlar egemenliğinde bir dünya, bir sistem kurarlarken, bir put ihdas edip onun ismini koyarlarken acaba neye dayanıyorlar? Onların gerçekliği konusunda acaba kendilerine Allah'tan bir delil gelmiş midir? Hayır, ataları, yahut kendileri böyle bir isim vererek meseleyi geçiştiriyorlar. Zaten bu tür müşriklerin Allah'a inanmadıkları için Allah'tan bir delile, Allah'tan bir vahy e dayanma düşünceleri dertleri de yok. Yani bu adamlar dün de, bugün de kendilerinin, kendi inanışlarının, kendi dünyalarının sağlam bir dayanağının olmasını da istememektedirler. Onlar sadece zanna tâbi oluyorlar.

Halbuki onlara Rabblerinden bir hidâyet, bir delil gelmişti. Rab-bleri onları hiçbir zaman yolsuz yordamsız bırakmamıştır. Tarihin her bir döneminde Rabbleri onlara kendi bilgisinden bilgi sunmuştur. İşte son elçiye gelen hidâyet

onların karşısında duruyor. Allah bilgisi, Allah vahyi ve o vahyi en güzel örnekliliğiyle kendilerine sunan Allah elçisi ayan beyan, taptaze, dimdik karşılarında... Daha Önce Mûsâ'ya (a.s), Îsâ'ya (a.s), İbrahim, Nuh, Hud, Salih'e (a.s) gönderilen vahiy şimdi son elçi Muhammed'le (a.s) kendilerine gönderilmişti. Tarihin hiçbir döneminde insanları vahiy bilgisinden, hidâyetten mahrum bırakmayan rahmeti bol olan Allah şimdi de bu rahmet kapısını kendilerine aç-mıştı. Peki acaba niye bu insanlar Rahmân'ın bu rahmetinden istifadeye yanaşmıyorlar? Acaba niye bu insanlar kendileri için rahmet olan Allah vahyine, Allah bilgisine kulak vermiyorlar? Niye ilgisiz davranıyorlar bu Kitaba da kendi istek ve arzularını tanrılaştırıp, kendi he-vâ ve heveslerini sistemleştirip, kendi oluşturdukları putlara, kendi oluşturdukları yasalara tapınıyorlar? Bakın bunun sebebini bundan sonraki âyetinde Rabbimiz şöyle bir soruyla açıklar:

24. "Yoksa, her umduğu şey insanın mıdır?"

Yoksa her düşündüğü, her hayal ettiği, her umduğu, her arzu ettiği, her temenni ettiği şey insanın mıdır? İnsan her istediğine ulaşa-bileceğini mi zannediyor? Güç ve kuvvetinin sınırsız olduğunu mu zannediyor bu insan? Kendilerini yaratan Allah'ın kendi arzularına teslim olduğunu, onlar ne isterlerse, neyi münasip görürlerse Allah'ın onlardan razı olmak zorunda olduğunu mu zannediyorlar? "Allah bizim arzularımıza teslimdir, bizim münasip gördüğümüzü elbette o da münasip görecektir" demeye mi çalışıyor bu insanlar?

Ya da Allah katında şefaatlerini umdukları için diktikleri bu putlarından temenni ettikleri şefaate ulaşacaklarını mı umuyor bu insanlar? Bu putlarının kendilerini kurtaracaklarını mı bekliyorlar? Allah sistemine alternatif olarak geliştirdikleri bu sistemlerinin bu dünyada kendilerini mutlu edeceğini, huzur ve sükuna kavuşturacağını mı bek-liyorlar? Her arzu ettikleri şeyin hemen gerçekleşivereceğini mi zannediyorlar? Kendilerinin dilediklerine hükmedebilecek Allah yetkilerine sahip olduklarını mı iddia etmeye çalışıyor bu insanlar? Rabblerini, mâbudlarını kendi kendilerine belirlemeye mi kalkışıyorlar? Kendilerini bu yetkinin sahibi mi zannediyorlar? Böyle yaratıcılarına kafa tutarak, kendi hevâ ve heveslerini Allah vahyinin önüne geçirerek, küfür ve şirk içinde bir hayat yaşadıkları halde yine de kendilerinin hidâyette olduklarını temenni etmelerinin kendilerini kurtaracağını mı umuyorlar? Sadece temenni ettikleri şeyin gerçekleşeceğini mi zannediyorlar? Hidâyeti, imanı sadece temenniden ibaret mi zannediyorlar? Allah yasalarını bir kenara bırakarak kendi kendilerine hayat programı yapmaya mı çalışıyorlar? Nereden, kimden almışlar bu yetkiyi? Halbuki:

25. "Hayatın ilki de, sonu da Allah'ındır."

Unutmayın ki âhiret de Allah'ındır, dünya da. Dünyanın da âhi-retin de sahibi Allah'tır. Dünyaya da, âhirete de egemen olan, dünyada da, âhirette de

sözü geçen Allah'tır. Dünyada da âhirette de tasarruf yetkisi Allah'a aittir. O ne dilerse o olur. Dilediği her şeyi yapma, yaratma gücü sadece Allah'a aittir. Öyleyse ey kâfirler, ey müşrikler, kesinlikle bilesiniz ki sizin kendi kendinize küfür ve şirk içinde bir hayat yaşadığınız halde yine de hidâyette olduğunuza, doğru yolda olduğunuza hükmetmenizin, bunu temenni etmenizin hiçbir değeri yoktur. Hidâyet ve sapıklık konusunda, iman ve küfür konusunda Allah'ın hükmü geçerlidir.

Konumu gereği, imtihan gereği Allah bu dünyada işlediğiniz suçlara dokunmadı diye, Allah'ı dünyada atlattığınızı zannediyorsunuz belki, ama âhirette ne yapacaksınız? Orası da bizimdir. Yani dünyanın konusu sizin kendi kendinize plan-program yapmanıza müsaittir. Hikmeti gereği Allah sizlere irade vermiştir. İmtihan gereği Allah do-kunmuyor dünyada size. Peki öbür tarafta ne yapacaksınız? Dünya kendinizin zannediyorsunuz ve aldanıyorsunuz, halbuki dünya Allah'ındır, âhiret de O'nundur. Dünyanın da âhiretin de mülkü bizimdir, diyor Allah.

Öyleyse unutmayın ki dünyayı da, âhireti de nasıl elde edeceğinizi bana sormak zorundasınız. Dünya bereketini de, dünya mutluluğunu da, âhiret saadetini de Allah'tan başka hiç kimse bilmez, bile-mez. Öyleyse gelin Allah'ın vahyini bir kenara bırakarak kendi kendinize tanrılar, kullar, şâfiler, şefaat edilecekler belirlemeye kalkışmayın. Çünkü:

26. "Allah, dilediğine ve hoşnut olduğuna izin vermedikçe, göklerde bulunan nice meleklerin şefaati bir şeye yaramaz."

Bırakın yeryüzünde resimlerini, gölgelerini, hayallerini yapıp tapınmaya çalıştığınız bu cansız putları, onların temsilcileri gözüyle baktığınız göklerde nice melekler, nice mübârek kullar vardır ki, Allah kendilerine izin vermedikçe onların şefaatleri bile hiç kimseye bir fayda sağlamaz. Allah izin vermedikçe bu büyük, bu mübârek varlıkların bile şefaat hakları yokken şu veya bu putun, şu veya bu insanın nasıl şefaat yetkisi olabilir? Şefaat yetkisi sadece Allah'a aittir. Şefaat edecekleri belirleme yetkisi de, şefaat edilecekleri belirleme yetkisi de sadece Allah'a aittir. Yarın Allah'ın kendilerine şefaat etme yetkisi verdiği salih kulları, kayın peder, kayın valide, bacanak, arkadaş, eş, dost dilediklerine değil, Allah'ın; "şunlara şunlara şefaat edebilirsin" buyurarak karşısına çıkardığı şefaat edilecekler listesinde isimleri yazılı olan kimselere şefaat edebileceklerdir. Öyleyse bu dünyada insanlardan kimilerini yarın şefaat edecekler konumunda görüp Allah'a yapmamız gereken kulluk görevlerimizden bazılarını bu kimselere yapmaya, onların eteğine yapışmaya gerek yoktur. Çünkü onlara yarın gerçekten şefaat etme yetkisi verilmiş olsa bile bize bize şefaat edebilecekleri kesin değildir.

27-28. "Doğrusu âhirete inanmayanlar, meleklere "dişi" adını takarlar. Oysa onların bu hususta bir bilgileri yoktur, sadece zanna uyarlar, zan ise şüphesiz gerçeği ifade etmez."

Âhirete inanmayanlar meleklere dişi ismi verirler, meleklere dişilik izâfe ederler. Oysa onların bu konuda hiçbir bilgileri yoktur. Sadece zanna tâbi oluyorlar. Bu da kâfirlerin, müşriklerin başka bir küfürleridir. Allah'ın en mükemmel kulları olan meleklerin dişi olduklarını iddia ediyorlar. Bu konuda kendilerine herhangi bir hüküm ulaşmadığı halde melekler hakkında bu hükmü veriyorlar. Tanrılarını güçsüzlerden seçen bu insanların melekleri de elbette kendilerine herhangi bir zarar veremeyecek dişilerden, güçsüzlerden olmalıydı. Güçsüz bir Allah'a, aciz bir Allah'a, hayata karışmayan, hele hele güçlülere karışamayan bir Allah'a inanan insanlar elbette böyle dişi, güçsüz bir meleğe inanacaklardı. Kendilerini her an kontrol edemeyecek, işledikleri günahları, irtikap ettikleri suçları tespit edemeyecek, her an atlatılabilecek cinsten bir melek kabul ediyorlardı.

Yine anlayabildiğimiz kadarıyla bunun altında yatan bir başka sebep de onların şehvetperestlikleriydi. Melekleri şehvetlerine hitap eden cazip varlıklar olarak düşünüyorlardı. Hem şehvetlerini tatmin eden, hem de böyle kesinlikle kendilerine azap etmeyen, amellerini tespit konusunda güçlü olmayan, ince, nazik varlıklar olarak kabul et-meye çalışıyorlardı. Şehvetlerini okşayan ve asla kendilerine zarar veremeyecek varlıklar. Hainler her şeyin şehvetlerine hitap etmesini istiyorlar.

Halbuki bu konuda hiçbir bilgileri de yoktu, diyor Allah. Öyle değil mi? Yani bu adamlar, Allah meleklerini yaratırken orada mıydılar ki onların dişi olduklarını söylüyorlar? Bir kere onlar kesinlikle meleklerin yaratılışına şahit olmadılar. Peki görmüşler mi melekleri? Hayır. Halbuki bir şeyi bizzat görmeden, yaratılışına tanık olmadan o konuda şehadet geçerli değildir. Bilip, görüp, tanımadan şahitlik olmaz. Çünkü bu melek konusu gaybî bir konudur. İslâm gaybın konusu olarak bizden meleklere iman ister. Öyleyse bu gayb konusunda söz sahibi sadece Allah'tır. Bu konuda başka hiç bir bilgi kaynağı yoktur.

Gerçi bazen Rabbimiz meleklerini insanlara insan sûretinde gösteriyordu. Kur'an'da Lût toplumunun, elçinin evine misafir olarak gelen melekleri gördüğü, üstelik onları erkek olarak gördükleri ve kendilerine sarkıntılık yapmaya yöneldikleri anlatılır. Ama o ahlâksızların yolunu takip eden şu andaki peygamber düşmanı kâfirler yine de seleflerinin bu durumunu unutuyorlar da melekleri güçsüz dişiler olarak tanımaya ve tanıtmaya devam ediyorlar. Sadece zanna tâbi oluyorlar. İlimle, gerçek bilgiyle ilgisi olmayan istek ve arzularına uyuyorlar. Halbuki zan nedir ki? Vahiy karşısında, Allah bilgisi karşısında insanların hevâ ve heveslerinden kaynaklanan bu tür zanların ne değeri olabilir ki?

Burada peygambere ve onun yolunun yolcularına, Allah vahyine teslim olan, Allah bilgisiyle yol bulan mü'minlere bir emir geliyor:

29. "Ey Muhammed! Bizi anmaktan yüz çevirenlere ve dünya hayatından başka bir şey istemeyenlere aldırma."

"Ey peygamberim, sen yüz çevir zikrimizden yüz çevirenlerden. Bizim zikrimize, bizim vahyimize, bizim kitabımıza kulak vermeyenlerden sen de yüz çevir peygamberim. Onların bilimlerine de, zanlarına da, dünyalarına da kulak verme, kulak asma, onları dinlemeden, onlara kulak vermeden, onlardan bilgilenmeden yana bir tavır sergileme. Allah'ın zikrinden, Allah'ın âyetlerinden bilgilenmeyen, sadece zanlarına tâbi olan insanlardan senin öğreneceğin hiçbir şey yoktur. Vahiyle, Allah bilgisiyle ilgilerini kesenler kendi zanlarını, kendi hevâ ve heveslerini putlaştıranları sakın dinlemeyin ey Müslümanlar. Sizler yeryüzünün en âlim insanları olarak onlardan alabileceğiniz, bilgilenebileceğiniz hiçbir şey yoktur. Çünkü:

Onlar dünya hayatından başka bir şey istemiyorlar. Onların tüm çabaları dünya içindir. Dünyayı kıble edinmiş, tüm sa'ylerini, tüm plan ve programlarını dünyayı kazanma adına yapan insanlardır onlar. Hayatı sadece bu dünyadan ibaret sayan, bu dünyanın mamur edilmesinden başka bir derdi olmayan, bu dünyanın zenginliğinden, bu dünyanın rahatından, bu dünyanın zevk ve sefasından başka bir şey düşünmeyen kimselerdir onlar. Ölüm ötesi hayata inanmayan, âhiret, hesap, kitap endişesi taşımayan kimselerden Müslümanların öğrenebilecekleri hiçbir şey yoktur." Ve:

30. "İşte onların ilimden yana ulaşabildikleri son sı-nır budur. Doğrusu Rabbin yolundan sapmış olanı pek iyi bilir, doğru yolda olanı da çok iyi bilir."

İşte onların bilimlerinin ulaştığı nokta sadece bu dünyadır. Tüm hedefleri, tüm çabaları dünyadır onların. Düşünün, şu anda vahy e kulak vermeyenlerin, Allah bilgisiyle bilgilenmeyenlerin, Allah Kitabından nasibi olmayanların, peygamber uygulamalarından haberdar olmayanların, yani şu andaki küfür ve şirk dünyanın ilimden ulaştıkları nokta neresiymiş, ne diyor Rabbimiz? Onların ilimden yana ulaşabildikleri son sınır dünyadır, diyor Rabbimiz. Kim ne derse desin, kim nasıl düşünürse düşünsün, işte bu konuda Allah yargısı budur. Şüphesiz doğru yargı Allah yargısıdır.

Eğer Allah yargısından şüphe içindeyseniz haydi buyurun soralım onlara. Soralım üniversitelere, soralım bilgi merkezlerine. Uğraştıkları bilim dalı ne? Diyelim ki insan. İnsan üzerinde araştırma yapıyorlar, insanı tanımaya, insanı tanımlamaya çalışıyorlar. Peki ne bulabilmişler, ne bilebilmişler insanla alâkalı? Ne biliyorlar bu konuda? Bildikleri, buldukları sadece şudur: İşte insan, bir kadın ve bir erkek, dokuz ay bir kadının karnı, sonra yeryüzü, sonra yemek

içmek, mutfak ve tuvalet ve sonra ölüm. İşte bu kadar. İnsanla alâkalı bildikleri bu… Yani insanın ne doğum öncesine ait, ne ölüm sonrasına ait bir tek bilgi veremeyeceklerdir. Doğmadan önce insan neydi? Neredeydi? Kim getirdi onu dünyaya? Ne için getirdi? Bu hayatın mânâsı nedir? Dünyadaki sorumluluğu nedir? Nasıl bir hayat yaşamalıdır? Ölüm nedir? Kim öldürüyor? Ölüm sonrası nereye gidiyor? Kendisini neler bekliyor? Ne biliyorlar tüm bu konularda?

Ama bizi yaratan, bize ve tüm âlemlere egemen olan Rabbi-miz elçisi vasıtasıyla bize ulaştırdığı bilgisiyle, vahyiyle bizi bilmediğimiz tüm konularda bilgilendirdi. İnsanın ta Adem'i (a.s) yaratma irade-sinden başlayıp, bizi yeryüzünde halife yapacağından başlayıp, ta o dönemde meleklerin ve İblisin bizim tarihimize ortak olduğu bir andan, Adem'in beden ve ruh birleşiminden, Adem'e esmâyı bildirmesinden, Adem'i bilgilendirmesinden, irade vermesinden, sonra meleklerin ona secdesinden, İblis'in bu secde emrine kafa tutup karşı gelmesinden, Adem'in eşi Havva'nın ondan yaratılmasından, ikisinin birlikte birbirini tamamlayan bir bütünün parçaları olarak cennete girdirilmelerinden, sonra cennetten çıkarılıp bir imtihan süreci içinde tekrar dünyaya indirilmelerinden, dünyada hayatın başlangıcından, sonra insanın ana rahminde şekillenmesinden, ilk 40 günde bir aşama, ikinci 40 günden sonra bir başka aşama, üçüncü 40 gün içinde bir meleğin kendisine gönderilip ruh üfürülmesi, Allah'ın emriyle rızkının, ecelinin takdir buyurulması, sonra yeryüzüne gelmesi, geldiği bu dünyada sadece yemek-içmek değil, Allah, melekler ve İblis'le bir dünya yaşa-mı gerçekleştirdiği ve nihâyet Allah'ın takdir buyurduğu ecelinin gelmesiyle, ölümle birlikte her şeyin bitmeyeceği, insanın yok olup gitme-yeceği, ölüm ötesi bir hayatın, kabrin, kıyametin, haşrin, neşrin mutla-ka gerçekleşeceği, yaşadığı bu hayattan hesaba çekildikten sonra ya cennet, yahut da cehenneme sevk edileceği bilgileriyle insanı bilgilendirmesinin yanında şu küfür ve şirk dünyanın bilgileri ne olabilir ki?

Zikirden yüz çeviren, Allah'ın kitabını, Allah'ın vahyini tanımayanların bildikleri hiçbir şey yoktur. Bilgi Allah bilgisidir, bilgi vahiy bilgisidir. Eğer insanlık kendisini tanımak, insanla ilgili, kendisiyle ilgili tüm problemlerini çözmek, içinde yaşadığı şu dünyayı kendi hayrına çevirmek istiyorsa o zaman kendisiyle, yaratılışıyla, yaratılış sebebiyle ilgili doğru bilgiye ulaşmak, hem dünyasını hem de âhiretini güzelleştirmek, dünyada da ukbâda da kurtuluşa ermek istiyorsa Allah bilgisine müracaat etmek zorundadır. Kendisini kendisine tanıtan Rabbinin vahyine kulak vermek zorundadır.

Eğer insanlık insanı tanımak istiyor, insanın problemlerini çözümlemek istiyorsa vahy e kulak vermek zorundadır. Vahy e kulak vermeyenleri terk etmek zorundadır. Çünkü insanla ilgili en kesin, en doğru, en yanılmaz bilgi Allah'ın bilgisidir. Çünkü onu yaratıcından daha iyi kimse bilemez. İnsanı yaratan Allah'tır. Öyleyse yaratılışı konusunda Rabbi devreden çıkaramayız.

İnsanı Rabble birlik tanımak, Rabble birlik düşünmek zorundayız. Yani eğer insanı tanımak, insanla ilgili problemleri çözmek istiyorsanız, insan denen bu varlığı mutlu etmek istiyorsanız Rabbsız yapamazsınız bunu. Çünkü eğer bu işin başlangıcında Rabb varsa, hayatın başlangıcında ve de hayatın devamında, ölümünde, ölüm ötesinde Rabb varsa, bu insanı tanımada ve bu insanla alâkalı problemlerin çözümünde mutlaka bu Rabbin varlığı da gündeme gelecektir.

Unutmamalıyız ki insanı mutlu etme hakkı da sadece onu yaratana aittir. Dün ve bugün dünyadaki tüm beşerî sistemler, tüm bilim dalları, tüm üniversiteler insanın mutluluğunu amaçladıklarını iddia ederek ortaya çıkmışlardır. Ama insanı tanımadan, insanla alâkalı te-mel sorunlara doğru cevap bulmadan onun problemlerini çözmek ve onun mutluluğunu sağlamak asla mümkün değildir. İnsanı tanımayan tüm beşerî sistemlerin ve ideolojilerin tarihin her döneminde insana saadet değil felâket getirdiğini bilmeyenimiz yoktur. İnsanın kafasındaki soruların hiçbirisini çözmesine yardımcı olamadıklarını bilmeyenimiz yoktur. Dünyaya geldiği andan itibaren insanın kafasında çözümlenmesi gereken bir yığın soru vardır. Ben kimim? Ben neyim? Ben bu dünyada ne için varım? Beni kim var etti? Ne adına var etti? Varlık öncesi neydim ben? Neredeydim? Nereden geldim? Nereye gi-diyorum? Ana karnında ben neydim? Nasıl bir hayatın içindeydim? Ana karnından önce ben neredeydim? Ölünce ne oluyor? Ölüm nedir? Ölümden sonra ben nereye gidiyorum? Bu hayat ne için var? Ben ne için dünyaya geliyor ve yaşıyorum? Bütün bu sorular tek başına insan aklının çözebileceği sorular değildir. Allah bilgisi olmadan, peygamber bilgisi olmadan yani vahy e kulak vermeden çözülebilecek sorular değildir bunlar.

İnsanlık tüm bu sorularının cevabını vahiyde bulmuştur. Vahiyle önce kimlik problemini halletmiş, varlık sancısını vahiyle bitirmiş, sonra yine vahiyle kulluk bilincini elde etmiş, rubûbiyet ve ubûdiyet bilincini kazanmıştır. Ama bu konuda vahy e müracaat etmeyenler gerçekten çok çırpınmışlar, çok yorulmuşlar ve bir türlü gerçeğe ulaşma imkânı bulamamışlardır. Çünkü:

"Hidâyette olanı da, dalâlette olanı da, yolunda olanı da, yolundan sapanı da en iyi bilen Rabbindir. Neyin hak, neyin bâtıl, neyin doğru, neyin yanlış olduğu konusunda da hüküm verecek olan sadece Allah'tır."

31. "Göklerde olanlar ve yerde olanlar Allah'ındır ki O, kötülük yapanları yapmakta oldukları kötülüklerle cezalandırır, güzel davranışta bulunanları da daha güzeliyle ödüllendirir."

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü Allah'a aittir. Göklerde ve yerde ne varsa hepsinin sahibidir Allah. Göklerde ve yerde ne varsa hepsine egemen olan, tüm varlıklar üzerinde söz sahibi olan, yönetme hakkı sadece kendisine ait olan Allah'tır. Tüm varlıkların

boyunlarındaki kulluk iplerinin ucu elinde olan mutlak güç ve kudret, mutlak tasarruf sahibi Allah'tır. Göklerde ve yerde yegane söz sahibi, yegâne Mâlik O'dur. O Mâliktir, her şey O'-nun mülküdür. Mülkünde tasarruf hakkı sadece O'na aittir. Göklerde ve yerde kendisinden başka İlâh, kendisinden başka egemen yoktur. Varlıkları üzerinde kendisinden başka söz sahibi, kendisinden başka etkili, yetkili yoktur. Kendisinden başka kulluk edilecek, çektiği yere gidilecek, yasaları uygulanacak varlık yoktur. Kendisinden başka hatırı kazanılacak, rızası peşinde gidilecek, arzularına teslim olunacak varlık yoktur. Çünkü varlık O'nundur, varları var eden, öldüren, dirilten O'dur. Hayatın sahibi O'dur. Hayatı veren de alan da O'dur. Göklerde ve yerde hayatın sebebi O'dur Göklerde ve yerde, canlı-cansız ne varsa hepsini yaratan, hepsini hayata getiren ve hepsinin hayatını düzenleyen sahip O'dur, Mâlik O'dur. Bir karış toprakta, zaman ve mekânın bir karış diliminde O'ndan başka hiç kimsenin mâlikiyeti, hâkimiyeti yoktur.

Allah kötülük yapanlara, günah işleyenlere işledikleri günahların karşılığını verir. Muhsinlere, Allah'ın kendilerini gördüğü şuuru içinde bir hayat yaşayanlara, Allah'a lâyık ameller işleyip Rabblerinin rızası uğrunda hareket edenlere de unutkanlıkları, bir anlık gafletleri, insan oluşları sebebiyle yaptıkları ufak-tefek kabahatleri bir yana büyük günahlardan ve hayasızlıklardan kaçınanlara da işlediklerinden daha iyisiyle karşılığını verir.

Kötülük yapanlara, günah peşinde koşanlara işledikleri kötülüklere benzer cezalar verecektir Rabbimiz. Bire bir cezalar verecektir. Ama muhsin davrananlara, iyilik yapan mü'minlere yaptıkları iyiliklerinin kat kat fazlasını, ya da mükafatların en güzeli olan cenneti verecektir Rabbimiz. Çünkü mutlak Mâlik O'dur, sahip O'dur. Mülkü konusunda mutlak tasarruf ta O'nundur. Mülkü konusunda yarattıklarından hiç kimseye yetki vermemiştir.

Kurduğu bu dünyada yarattığı kullarına cezayı da, mükafatı da sadece kendisinin takdir ettiğini bildirmektedir. Bir dünya yarattığını, imtihan için kullarını getirdiğini ve kullarına bu dünyada irade, seçim özgürlüğü verdiğini, insanların iyiliği de kötülüğü de seçme hakkına sahip olduklarını, ama bu seçimlerinin sonucuna kendilerinin katlanmak zorunda olduklarını anlatıyor Rabbimiz. Kötülerin kötülüklerinin karşılığı kötülükle cezalandırılacaklarını, iyilerin de hüsnaya ulaşacaklarını anlatıyor. Peki kimlermiş bu hüsnaya ulaşacak olanlar? Ne özellikleri varmış onların?

32. "Ki onlar büyük günahlardan ve çirkin işlerden kaçınırlar, yalnız ufak-tefek kusurlar bundan müstesnadır. Şüphesiz Rabbinin affı geniştir. O, sizi topraktan yarattığı zaman ve siz annelerinizin karnında bulunduğunuz sırada, sizi en iyi bilendir. Onun için kendinizi temize çıkarmayın. Çünkü O kimin muttakî olduğunu en iyi bilendir."

Onlar günahların ve fuhşiyatın büyüklerinden sakınırlar. Bunun bilincinde olarak Rabblerinden mağfiret dileyenler, tevbe edenler hüs-nâya ulaşacaklardır. Şüphesiz ki Rabbin mağfireti geniştir. Günahların büyüklerinden sakınıldığı sürece, bu konuda hassas davranıldığı sürece Rabbimiz kusurlarımızın örtüleceğini, ufak tefek işlenen günahların, kusurların ciddiye alınmayacağını, sıfırlanacağını anlatıyor. Bakın Nesâî'de İbni Hibban'dan Rasulullah Efendimizin şöyle buyurduğu rivâyet edilmektedir:

"Bir kul beş vakit namazını kılar, Ramazan orucunu tutar, malının zekâtını verir ve yedi büyük haramdan da sakınırsa ona cennetin bütün kapıları açılır ve o kul dilediği kapıdan girer."

Bu yedi büyük günahla alâkalı olarak da şunlar sayılır: Zina, içki, sihir, iffetli bir mü'mine zina iftirası, haksız yere bir Müslümanı öldürmek, fâiz yemek, savaşta düşman karşısından kaçmak. Tabi büyük günahlar bunlarla sınırlı değildir, başka hadislerde başkalarının da sayıldığını biliyoruz. Kimileri buna karşı gelmekte ve itiraz etmektedir. "Efendim, Allah'a karşı işlenen günahın büyüğü küçüğü olmaz, günahın kime karşı işlendiği önemlidir" demeye çalışıyorlarsa da, hadislerde geçtiği için böyle diyoruz. Kur'an'da da Rabbimiz böyle buyuruyor.

Hattâ daha fazla lütufları da vardır Rabbimizin. Ama kötülere, kötülük işleyenlere, kötülük kazananlara Rabbimiz tarafından takdir edilen ceza işlediklerinin aynıdır ya da işlediklerinin bir mislidir. Kötülüğün karşılığı misli mislinedir. Ama Rabbimizin iyilere, iyiliklerine takdir ettiği mükafat böyle değildir. İyilik ve kötülüklerin karşılıkları farklıdır. İyiliklere kat kat mükafat veren, karşılık veren Rabbimiz günahın karşılığını tamtamına veriyor. Bir sevaba on mükafat, bin mükafat verilirken, bir günaha bir ceza, iki günaha iki ceza verilmektedir.

Anlıyoruz ki günahların ve sevapların kat sayıları farklıdır. İyiliğin karşılığı bazen bire on, bazen bire yedi yüz, bazen bire sonsuz mükafat iken, kötülüğün karşılığı ise sadece bire birdir. Rabbimiz ne kadar da merhametlidir bizim için değil mi? Hattâ bakın bir adam bir günah işlemeye niyet edip azmetse ama sonra da Allah korkusundan, âhiret endişesinden dolayı onu yapmaktan vazgeçse, onun karşılığında bir sevap verilecektir.

Allah sizi topraktan yarattığı zaman, siz toprak iken ve siz annelerinizin karnında bir cenin iken de, toprak olarak ve de ana karnında bulunduğunuz sırada, sizi en iyi bilendir. Onun için kendinizi te-mize çıkarmayın. Çünkü O kimin muttakî olduğunu en iyi bilendir. Sizi toprak iken adam eden, sizi ana rahminde bir cenin iken size anlama gücü veren, sizi vahyine, kendi bilgisine muhatap kabul eden, kendi bilgisini aktaran, sizi vahiyle bilgilendiren, size

hayatın mânâsını, Rab-binizi tanıtan, sizi halife yapan, yeryüzüne egemen kılan, tüm varlıklara hükmetme yetkisi veren O'dur. Sizi irade sahibi kılan, seçme hakkı tanıyan, yeryüzünde yaratıcınız olarak kendisine rağmen size isyan etme, zatına kafa tutma hakkı veren O'dur.

Öyleyse ey Allah kulları, gelin Rabbinizin, sahibinizin lütfedip size verdiği bu yetkiyi kötüye kullanmayın. Halbuki siz Rabbinizi, Rab-binizin lütuflarını, yaratılışınızı, imtihan için bu dünyada bulunan kullar olduğunuzu, kendinizin dünyada yaratıcının vekili olarak bulunduğunuzu unutup, asil olduğunuzu zannedip kendi kendinizi temize çıkarmaya çalışıyorsunuz. Kendinizi tezkiye etmeye kalkışıyorsunuz. Buna hakkınız yoktur diyor Rabbimiz.

İnsanları mutlak anlamda yalnızca Allah tezkiye edebilir. Çün-kü mutlak yaratıcı meydana getirici O'dur. Nefsin hangi yolla ve nasıl tezkiye edileceğini ancak O bilir. Fücurdan, günahtan, isyandan sakı-nabilmenin, doğru yola (hidâyete) girebilmenin yöntemini O bildirir. Rabbimizin bildirdiği tezkiye yollarına uymayıp da kendini temize çı-karanlar, bir anlamda kendilerini üstün görenler (kitap ehli olanlar) ya-nılıyorlar. Allah (cc), gönderdiği Kitabı göz ardı edenleri ve onu az bir para karşılığı satanları âhirette tezkiye etmeyecek, onları temize çı-karmayacak (Bakara,174). Allah'a verdiği sözden dönenlerin durumu da bundan farklı değildir (Âl-i İmrân,77).

Nefsin temiz olduğuna, gerekli feyzi alıp gelişmiş olduğuna hükmetmek ve onu hep temize çıkarmak. (Nitekim, şâhitlik yapanı tezkiye etmek bu anlamdadır.) Ancak, bu şekilde nefsi temize çıkar-mak yanlıştır. Yaptığı amelin sonucunu bilmeden, kaderin sırlarına ulaşmadan nefsi temize çıkarmak bir böbürlenme ve gurura kapılma-dır. Kitap ve sünnet rehberliğinde bir hayat yaşayarak takvâ sahibi ol-madan, Allah'ın emir ve yasaklarını yerine getirmeden "kalbim temiz" diyenlerin yanlış yaptıkları açıkça görülmektedir. Nefsi temizlemenin en kestirme yolu, takvâ sahibi olmaktır. Takvânın kapsamı, bunun en geçerli yol olduğunu gösterir. Zâten insanın nefsine fücuru ve takvâyı öğreten Rabbimizdir. Nefsi temizleyip kurtuluşa ermek, şüphesiz fücuru terk edip takvâya sarılmakla mümkün olabilir. Peygamberimiz (a.s) şöyle duâ ederdi: *"Allah'ım! Benim nefsime takvâsını ver ve onu temizle. Sen onu temizleyenlerin en hayırlısısın. Sen onun velîsi ve mevlâsısın."*

(Müslim, Zikir ve Duâ 18)

Adamlar hem Allah tarafından yaratılmışlar, Allah tarafından bu dünyaya getirilmişler, her şeylerini Allah'a borçlular, hem de Allah'a iftira edip, Allah'ın istemediği bir hayatı yaşayıp, Allah'ın Kitabından, peygamberinin örnekliğinden habersiz bir hayat yaşayıp "biz şu anda Allah'ın istediği hayatı yaşıyoruz, bizler Allah'ın sevgili kullarıyız, bizler cennetin ta ortasına lâyık kimseleriz" diyerek

tezkiye ediyorlar. “Biz kitap ehliyiz, bizim kitabımız var, bizim Tevrat’ımız, İncil’imiz, Kur’an’ımız var” diyerek kendilerini temize çıkarıyorlar. Ama gelin görün ki adamların kitaplarıyla uzaktan ve yakından hiçbir ilgileri yok. Allah diyor ki, biz sizi biliriz. Sizin öncenizi de sonranızı da en iyi bilen biziz. Sizin yok olduğunuz, henüz yaratılmadığınız döneminizi de, ana rahminde kendinizi bile bilmediğiniz dönemlerinizi bilen biziz. Gelecekte ne olacağınızı, başınıza nelerin geleceğini, nasıl bir çizgi takip edeceğinizi de biz biliyoruz. Öyleyse kendinizi günahsız, kusursuz görerek temize çıkarmaya kalkışmayın. İyiye kötüye Allah karar versin. İyilerin iyiliğine, kötülerin kötülüğüne siz değil Allah karar versin.

Kendi kendimizi temize çıkarmadan, tezkiye etmeden, durumumuzdan mutmain olmadan yana olmayalım. Kendimize güvenmeden yana olmayalım. Yaptığımız konuşmalarla, birilerini dinlemelerinizle veya infaklarınızla, ikramlarınızla, berikiler cemaatlarıyla, ötekiler hocalarıyla, hacılarıyla kesin cennete gideceğimizi iddia ederek kendi kendimizi tezkiyeden yana olmayalım. İşte bilelim ki bizim bu mutmain halimiz değişimin önündeki en büyük engeldir. Bizim değişimimizin önündeki en büyük engel budur.

Çünkü tarihte Yahudi’nin değişiminin önündeki en büyük engel buydu. Hristiyanın önündeki en büyük engel de buydu. Onlar bu inançlarından dolayı değişmeye gerek görmediler. Mutmaindiler çünkü bu konuda. O halleriyle cennete girecek olan bu insanlar, İslâm’ı kabule gerek görmediler. İşte bakın bu mutmain ve değişime gerek duy-mayan, değişime razı olmayan, statik ve durağan hayatlarını, geleneklerini devam ettirmeden yana olan bu insanları reddediyor Allah. Öyleyse şunu kesinlikle kabul etmek zorundayız ki, hiçbirimiz kendi durumumuzdan mutmain olmamalıyız. Hiçbirimiz kendi kendimizi tezkiyeden yana olmamalıyız. Hiçbirimiz statükodan yana olmamalıyız. Çünkü bu değişimin önüne dikilmiş en büyük engeldir. “Ben iyiyim! Biz iyiyiz!” putu bilelim ki değişmenin önüne dikilmiş en büyük engeldir.

Hiçbir zaman unutmayalım ki tezkiye Allah’a aittir. Allah’a karşı kendi kendimizi tezkiye etmeye cüret etmediğimiz gibi, başkalarını da tezkiye etmeye hakkımızın olmadığını bilelim. Buhârî ve Müslim’in bu konuda Rasulullah Efendimizden rivâyet ettikleri hadisler çoktur. Bir hadislerinde Allah’ın Resûlü: ***“Bir kimseyi tezkiye edip cennetlik olduğunu söyleyen kişinin yüzüne toprak atın.”*** buyurur. Yine bir defasında bir kişinin bir kişiyi övüp tezkiye ettiğini gördü de, Allah’ın Resûlü ona şöyle buyurdu: ***“Yazık sana! Bu yaptığınla kardeşinin boynunu kopardın.”*** Sözlerine şunları ekledi: ***“Herhangi biriniz birini övecekse bari ‘böyle olduğunu zannediyorum’ desin ve Allah’a karşı hiç kimseyi tezkiye etmesin.”***

Unutmayalım ki tezkiye sadece Allah'a aittir. Allah kimin için temizdir demişse o temizdir, kimin için murdardır demişse o murdardır. Allah'ın kitabında temiz dedikleri, Allah'a, Allah'ın istediği biçimde ve peygamber örnekliliğinde iman etmiş Müslümanlardır. Değilse Allah'ın kıstaslarına uymadan bir kişi ben Müslümanım demekle kendisini temize çıkarma hakkına sahip değildir. Kur'an'ın öngördüğü, Ra-sulullah Efendimizin örneklediği şekilde yaşayanlar ancak temizdirler. Allah'ın istemediği bir hayatı yaşayanlara Allah necis demişse, pis de-mişse onlar istedikleri kadar kendilerini tezkiye etmeye çalışsınlar onlar pistirler.

33-34. "Ey Muhammed! Yüz çevireni ve malından biraz verip sonra vermemekte direneni gördün mü?"

Şu takvadan, Allah'a kulluktan, Allah için hayat yaşamaktan yüz çevireni gördün mü? Allah'ın gönderdiği vahiyden, hayat programından, vahiyden, dinden, peygamberden yüz çevirip kendi hevâ ve hevesleri istikâmetinde bir dünya yaşayanı gördün mü? Azıcık verdi de gerisini kaya gibi sımsıkı elinde tuttu, bağrına bastı, cimrilik yaptı. Allah kendisine yığınlarla nîmet verdiği halde, nankörlük yaptı da onları Allah kullarıyla paylaşmaya yanaşmadı.

35. "Görülmeyenin ilmi yanında da o mu görüyor?"

Bu adam Allah'ın istemediği bir hayatı yaşarken, Allah'ın kendisine verdiğini Allah yolunda harcamaya yanaşmazken, Allah'ın kendisine verdikleriyle Allah'a kafa tutarken, gayb bilgisi yanında da onu görüp kendi mutluluğunu kendisi kazanacağını mı zannediyor? Yani bu adam gayb bilgisine sahip de, istediği zaman Levh-i Mahfuz'u görüyor, okuyor da, orada ne var ne yok bakıyor da ona göre mi karar veriyor? Yani gayb bilgisiyle şimdiden geleceği görüyor da malım-mülküm tükenir, kötü bir duruma düşerim diye mi cimrilik yapıp sahip olduklarından Allah kullarına harcama yapmamanın kendisi hakkında hayırlı olacağına karar veriyor? Ya da bu anlayışının, bu davranışının kendisi hakkında yarın kıyamet günü hayırlı olacağını gaybdan mı görüyor? Nasıl hükmediyor buna?

Hayır hayır, bu adam gaybı bilmediğine göre, Levh-i Mahfuz'a muttalî olmadığına göre kendisi hakkında neyin hayırlı, neyin hayırsız olduğunu bilmesi mümkün değildir ve kendi kendine vahiyden uzak verdiği kararlar, yaşadığı hayat kendisini ne dünyada, ne de âhirette kurtuluşa ulaştırmayacaktır. Bir de tabi bu cimrilik yapıp vermemenin dünya ve âhirette kendilerine kaybettireceği şeylerin kendilerine gayb olması, zararlarını bilememeleri böyle davranmalarına sebep oluyor.

36-37. "Yoksa Mûsâ'nın ve sözünü yerine getiren İbrahim'in kitaplarında olanlar kendisine bildirilmedi mi ki."

Yoksa Mûsâ'nın (a.s) sahifelerindeki bilgiler kendisine haber verilmedi mi? Bu son elçimize gönderdiğimiz gerçeklerin aynısını ihtiva eden önceki kitaplarımızın gerçekleri ona ulaşmadı mı? Tevrat ona ulaşmadı mı? Vefa eden, vefalı davranan İbrahim'in sahifelerindeki gerçek bilgileri duymadı mı?

Burada Rabbimiz biz kullarını birdenbire tarihle karşı karşıya getirerek bizi tarihin eskimez gerçekleriyle yüzleştiriyor. İnsanları daha önce İbrahim ve Mûsâ'ya (a.s) verilen kitaplarla, sahifelerle karşı karşıya getiriyor Rabbimiz. Zaten kitabımız Kur'an'ın her bir bölümünde ısrarla vurguladığı kitaplara imanın esprisi işte burada açıklık kazanıyor. Çünkü insanlık yeryüzünde, tarihin hiçbir döneminde vahiyden uzak, vahiyden mahrum bir dönem yaşamamıştır. İnsanlık zaman ve mekânın her bir biriminde mutlaka Allah bilgisiyle karşı karşıya bulunmuştur.

Değilse, eğer insanlar yeryüzünün herhangi bir yerinde vahiyden mahrum bir zaman ve zemin içinde bulunmuş olsalardı, Allah'ın rahmetinden uzak bir dönem yaşamış olsalardı, o zaman şu sözü söylemeye hak kazanmış olurlardı: "Ya Rabbi, bizi yarattın, bizi bu dünyaya getirdin ama getirdiğin bu dünyada bize yol göstermedin, bize bu dünyada nasıl bir hayat yaşayacağımız konusunda bir bilgi gön-dermedin. Bize kendini tanıtmadın, bizi varlığından haberdar etmedin. Bize bizden istediğin kulluğu bildirmedin. Bize razı olacağın hayat programını göstermedin. Bize kitaplar ve elçiler göndermedin, bu durumda biz ne yapalım?" Ama şimdi hiç kimsenin bunu demeye hakkı kalmamıştır. Çünkü tarihin her döneminde herkes bu nîmetle, vahiy nîmetiyle karşı karşıya gelmiştir. İşte Rabbimiz burada önceki kitaplarından, önceki elçilerine gönderdiği sahifelerinden söz ediyor.

"Suhuf"; İlk semavi kitaplar; peygamberlere verilen sahifenin çoğulu. Sahife, yazılı veya yazılacak kâğıttan, kırtastan bir parçadır. Bu da bizim sahife dediğimiz, safhadan daha genel olarak yaprak ve varak adı verilen parçadan ibarettir. Çoğulu "sahaif" ve "suhuf"tur. Bu sûretle sahife ve suhuf, mektuba, risâle ve kitaba da denir. Peygamberlere verilen bu suhuflardan 10 sahife Hz. Âdem'e, 50 sahife Hz. Şit'e, 30 sahife Hz. İdris'e ve 10 sahife de Hz. İbrahim'e verilmiştir.

Kur'an-ı Kerim'de "Suhuf-u Ûla (ilk sahifeler)"den bahsedil-mektedir. Bunların yukarıda bildirilen sahifeler olduğu anlaşılmaktadır
(Taha,133). Ayrıca işte bu sûrede ve A'lâ sûresinin 38. âyetlerinde Suhuf-u İbrahim'den ve Suhuf-u Musâ'dan bahsedilmektedir. Bu iki suhufun içerdiği hükümlerle ilgili olarak işte bu sûrede, bu âyette ve devamında bilgi verilmektedir. Musâ'nın sahifeleri ifadesiyle Tevrat kastedilmekle beraber, İbrahim'in sahifeleri hakkında Kur'an'ın dışında, her hangi bir yerde yeterli bilgi yoktur. Hattâ Yahudilerin ve Hıristi-yanların kutsal metinlerinde bile bunlardan

söz edilmez. Sadece Kur'-an-ı Kerim'de birisi bu sûrede bu âyet devamında, birisi de A'lâ sûresinde olmak üzere iki yerde Hz. İbrahim'in getirdiği talimattan bazı bölümler zikredilmiştir.

Hz. İbrahim (a.s) indirilen sahifelerin mübarek ramazan ayının ilk gecesi indirildiğine dair Vâsıle b. el-Eska' (r.a)'den gelen bir rivâyet vardır (Ahmed İbn Hanbel, IV,107). Bu sahifelerin ihtiva ettiği hakikatlerin tevhid, ibadet, ahlâk, muamelât ve ahkâm esasları olduğunu anlamak için herhangi bir vesikaya gerek yoktur. Çünkü Cenab-ı Hakkın risâlet ve nübüvvetle ilgili koyduğu şartlardan ve Kur’an-ı Kerim'den bunu anlamak kolaydır. Nitekim işte bu âyetlerde ilk sahifelerin yani Hz. İbrahim ve Hz. Musâ sahifelerinin ihtiva ettiği gerçekler şöyle maddelendirilebilir. Bunlar her peygamberin getirdiği şeriatta temel esasların aynılığını, değişmezliğini göstermesi bakımından da önemlidir: Herkes yaptıklarından mesuldür. Bir şahsın yaptıklarından ancak kendisi sorumludur. Hiç kimse başkasının cezasıyla cezalandırılmaz. Her şahıs yaptığının karşılığını görecektir. Başkasının yaptığı amellere kimse ortak olamaz. Hiç kimse yapmadığı amelin karşılığını ala-maz. Ve "Dönüş Allah’adır. Güldüren ve ağlatan, dirilten ve öldüren; çiftleri, erkek ve dişiyi, döl yatağına düşen meni'den yaratan O'dur. Öldükten sonra dirilten O'dur. İhtiyaçları veren ve zenginleştiren O'dur. Gökte ve yerde olanların Rabbi O'dur".

Kur’an'da peygamberlerin sözlerini ve mücâdelelerini incele-diğimiz zaman, kendilerine indirilen sahifelerin içeriği ile ilgili örnekleri çoğaltmak mümkün olur. Taberi'de Hz. Şit'e verilen sahifelerden şöy-le bir cümle nakledilmektedir: "Âdem oğullarına söyle ki, bir şart koştuklarında ona şahit tutsunlar, ta ki inkar edemesinler. Nitekim Âdem, benim ahdimi unuttu İblis de onu aldattı ve Cennetten çıkmasına se-bep oldu" (Taberi, Tarih, I/93).

Hem bu sahifelerin, hem de diğer semavi kitapların; kitap gön-derilmeyen peygamberlerin tebliğ görevinde hükümlerine tabi olduk-ları metinler olduğunu ifade bakımından da şöyle denilmektedir "İdris (a.s) Şît aleyhisselâmın suhufunu okurdu ve ahaliyi o kitabın hükmü-ne davet ederdi. Hak Teâlâ ona da otuz sahife gönderdi. O bu sahi-feleri kendi eliyle yazdı. Âdem (a.s)'dan sonra ilk kalem tutup yazı ya-zan İdris (a.s)'dır." İdris (a.s) şöyle dedi: "Ya Rıdvân, ben Hak Teâlâ-nın peygamberiyim. Benim makamımın cennet olacağını suhufta gör-düm" (Taberî, Tarih, I/95, 97).

Suhuf kelimesi Kur’an-ı Kerîm'de devamlı bu çoğul sığasıyla kullanılır şöyle ki: 1- Suhufu Müneşşera: Dağıtılmış sahifeler halinde tezkireler manâsınadır (Müddessir, 52). Bu, Kur’an tabiriyle, ehl-i küf-rün, bütün insanlığa rehberi olarak indirilen Kur’an yerine, şahısları adına bir takım sahifelerden oluşan tezkireler indirilmesini istemelerini ifade etmektedir. Bu istek kendisini toplumdan üstün ve ayrı gören küfür egosunun tezahürlerinden biridir. Ancak bu

istekleri gerçekleşse bile yine de inanmayacakları, belirtilmektedir (Müddessir, 53). Neşredilmiş, dağıtılmış sahifelerle ilgili olarak "Sahifeler neşredildiği vakit" (Tekvir,10) buyurulmaktadır. Neşredilen bu sahifeler iki çeşittir. Bun-lardan birincisi amel defterleridir ki bunların neşri, hesap işin açılma-ları demektir. İbnül-Mümin'in İbn Cüreyc'den rivâyetine göre, "İnsan ölünce sahifesi dürülür. Sonra kıyamet günü açılır ve ona göre hesabı görülür." İkincisi de; "Artık kitabı sağ eline verilen kişi der ki: Alın kita-bımı okuyun. Kitabı sol eline verilen ise, o da der ki: Keşke bana ki-tabım verilmeseydi" (Hâkka,19-25); "Artık kimin kitabı sağ yanından verilirse; o, kolay bir hesap ile sorguya çekilecek... Kiminde kitabı sır-tının arkasından verilirse; o da helâki çağıracak" (İnşikak,7-10) olarak bildirilen hesabın görüşülmesinden (rüyetinden) sonra ilâm gibi neş-redilip dağıtılacak sahifelerdir. Bunların neşri, dağıtılıp sahiplerine ve-rilmesi demektir. Buna bazı hadislerde "Tetâyur-ı suhuf sahifelerin u-çuşması" tabir olunmuştur. 2- Suhuf-u Mükerrame ve Suhuf-u Mutah-hare: Bu ikisi de Kur'an-ı Kerimin isimleridir. Kur'an-ı Kerimi vasıflar-lar. Birincisi "O Kur'an, şerefli -üstün, yüceltilmiş, tertemiz kılınmış sa-hifelerdedir-" (Abese,13-14) şeklinde; ikincisi de, "Allah'tan gönderilmiş bir elçi ki, tertemiz sahifeleri okumaktadır. Onların içinde dosdoğru yazılı hükümler vardır" (Beyyine, 2-3) şeklindedir.

Kur'an-ı Kerim Mekke'de inmeye başlamıştır. İndiği günden iti-baren hem ezberlenmiş, hem de her biri ağaçtan, deriden, taştan, ke-mikten, yapraktan birer safha ve levha üzerine tespit edilmiş, ayrı ayrı defterlere yazılmış, itina ile zapt ve hıfzedilmiştir. Bunlara mushaf gibi hepsi bir cildde olmak manasına suhuf denilemezse de, her biri bir sahife demek olacağından, ayrı ayrı bir halde sahifeler manasına su-huf kavramı onları kapsar. Burada suhuf Kur'an-ı Kerim sahifeleri ma-nâsına kullanıldığına göre, Kalem sûresinin birinci âyetinde kendisine yemin edilen kalemin Levh-i Mahfûza yazdığı sahifelere, meleklerin Levh-i Mahfûzdan istinsah edip vahiy ile getirdikleri sahifelere ve son-ra mushaf sahifelerini teşkil eden alel-umum Kur'an sahifelerine sa-dıktır. Kur'an sahifelerinin iki kapak arasında toplanmış mevcut şek-line Mushaf denmesi bundandır.

(Buhâri, Tefsiru Sûre-i Gâf, 9)

Peki acaba bu kitaplarda, bu sahifelerde ne vardı? Neyi hükmetmişti Rabbimiz bu kitaplarda?

38-41. "Hiç bir günahkâr başkasının günah yükünü yüklenmez; İnsan ancak çalıştığına erişir. Onun çalışması şüphesiz görülecektir. Sonra ona karşılığı eksiksiz verilecektir."

Rabbimizin önceki elçilerine gönderdiği kitaplarında da bu son elçiye gönderilen kitaptakilerin aynısı varmış. Bir kere hiçbir kimse bir başkasının yükünü yüklenmeyecek, bir başkasının günahından sorumlu tutulmayacaktır. Herkesin kazandığı kendisinedir, kimse başkasının yükünü taşımaz. Her bir

nefis, her bir kimse kendi lehinde ve aleyhinde kazandıklarıyla, yaptıklarıyla sorumludur. Hiç kimse kendi kazandıklarının, kendi yaptıklarının dışında başkalarının amelleriyle değerlendirilmeyecektir. Kimse kimseye yardımcı olamayacak, kimse kimsenin günahlarını hafifletemeyecektir. Kimse kimsenin yükünü yüklenemeyecek, kimse kimseye yardım edemeyecek, kimse kimseye bir fayda sağlayamayacaktır. Çünkü insanlar için ancak kendi sa'-yi, kendi mesaisi, kendi çalışıp çabalaması, kendi ameli, kendi kazan-dıkları vardır. Herkes kendi sa'yinin, kendi amellerinin karşılığını göre-cektir. Tastamam, eksiksiz olarak işlediklerinin karşılığı kendisine verilecektir. Hiç kimse zerre kadar bir haksızlığa uğratılmayacaktır.

42. "Doğrusu son varış Rabbinedir."

Çünkü nihâyet varış Rabbinedir. Dönüş Allah'adır. Yaşadığınız bu hayatın sonunda bir gün Allah'a dönecek, yaptıklarınızın hesabını Allah'a ödeyeceksiniz. Rabbinizin sorgulamasıyla ve hakkınızda vereceği hükümle karşı karşıya kalacaksınız. Hayır ya da şer, iyilik ya da kötülük ne yapmışsanız, onların değerlendirilmesiyle karşı karşıya geleceksiniz. İnsanlar, toplumlar, mü'minler, kâfirler, zalimler, mazlumlar, yeryüzünde kan kusturanlar, kan emenler, kanı emilenler, sömürenler, sömürülenler, aç bırakılanlar, aç bırakanlar, ezenler, ezilenler, hepsi yarın Allah'ın huzurunda toplanacaklar. Attıkları her adımları, alıp verdikleri her nefesleri onları ölüme doğru yaklaştırmaktadır, hesaba, kitaba yaklaştırmaktadır.

43. "Doğrusu, güldüren de ağlatan da O'dur."

Ağlatan da O'dur, güldüren de. Birbirine zıt olan ağlamanın sebeplerini de, gülmenin sebeplerini de yaratan Allah'tır. Gamı, kederi, sevinci, neşeyi de yaratan Allah'tır. Yarın kimilerini yaptıklarının karşılığı olarak cennetle güldürecek, kimilerini de cehennemle ağlatacak olan da O'dur. Kimilerini işledikleri kötü amellerini içinde toplayan amel defterleriyle ağlatacak, kimilerini de güzel amelleriyle güldürecek. Kolay bir hesapla sevinç içinde ehlinin yanına, kendisini bekleyen zevçlerinin ve zevcelerinin yanına gönderecek.

Güldüren ve ağlatan Allah'tır. Öyle değil mi, Allah'ın ağlattığını kim güldürebilir? Allah'ın güldürdüğünü kim ağlatabilir? Allah'ın öldürdüğünü kim diriltebilir? Allah'ın hayat verdiğinin hayatını ondan başka kim alabilir? İnsanlığın kaderi Allah'ın elindedir.

44. "Doğrusu dirilten de, öldüren de O'dur."

Yine dirilten de O'dur, öldüren de. Hayat ve ölüm konusunda söz sahibi O'dur. Hayatı veren de, alan da O'dur. Hayat sahibi, tüm varlığın, hayatın sebebi O'dur ve sonunda ölümü tattıracak olan da O'dur. Göklerde ve yerlerde canlı-cansız ne varsa hepsini yaratan, hepsini hayata getiren ve hepsinin hayatını

düzenleyen O’dur. Onun hayat verdiklerini kimse öldüremez, öldürdüklerini de kimse dirilte-mez. Var mı Allah’tan başka böyle güç ve kudret sahibi? Tüm dünya birleşse Allah’ın öldürdüğü bir canlıyı tekrar diriltebilirler mi? Olmayan birinin, yok olan birinin yaratılmasından söz etmiyorum. Bırakın yoktan bir insan yaratmalarını, ölmüş, ruhu çıkmış ama bedeni yerinde duran, organları yerinde duran, sadece ruhu çıkıp gitmiş bir cesede yeniden hayat verebilecekler mi? Şu egemenlik bizdedir, yetki bizdedir, yasa koyma hakkı bize aittir diyenler insanın, ya da kendilerinin bir tırnağını bile yaratabilirler mi? Biz mâlikiz diyenler, mülkün sahibi biziz diyenler kendi hayatlarına mâlik olabiliyorlar mı? Ölmemeyi becerebiliyorlar mı? Saçlarının ağarmasına, bellerinin bükülmesine engel olabiliyorlar mı?

45-46. “Doğrusu, atıldığı zaman bir meniden erkek ve dişi olarak iki çifti (Eşi) yaratan O’dur.”

Gerek insanlardan, gerekse hayvanlardan erkek ve dişi çiftleri yaratan Allah’tır. Hem de bir meniden ki, o rahme atılmıştır. Ana rahmine atılmış bir meniden erkeği ve dişiyi yaratan O’dur.

Rabbimiz burada kendi yaratıcılığına dikkat çekiyor. Erkeği ve kadını atılmış bir meniden yarattığını haber veriyor. Akıldan, fikirden, iradeden, bilgiden mahrum bir damla suyun erkek ve kadın olması gerçekten akıllara durgunluk veren bir şey. Atılan bir damla sudan erkek ya da dişi olarak bir insan meydana geliyor. Bu bir damla suyun içinde eli, ayağı, gözü, kulağı, eti, derisi, kemiği olan, konuşan, gülen, ağlayan, hisseden, iman eden, küfreden, erkek olan, kadın olan bir insan çıkıyor. Bunu Allah’tan başka yapabilecek yoktur. Dost da, düş-man da, mü’min de, kâfir de biliyor ki, Allah bu insanı işte bu bir damla sudan meydana getiriyor. Bu bir damla suya “erkek ol! Ya da kadın ol!” diyor ve sonunda Rabbimizin fermanıyla birisi erkek diğeri de kadın oluyor. Bunu Allah’tan başka kimse yapamaz. Meninin içindeki bu sistemi koyan Allah, dilediğini erkek dilediğini de kadın yapıyor. Ne yaptığını, ne yapacağını bilen Rabbimiz bu dengeyi çok güzel kuruyor. Öyle değil mi? Eğer yeryüzünde sadece erkek veya sadece kadın olsaydı o zaman insan türünün kökü kesilirdi.

47. “Doğrusu ölümden sonra tekrar dirilten de O’-dur.”

Bu dünyadaki yaratma Allah’a ait olduğu gibi, diğer yaratma da O’na aittir. Ölümden sonraki diriliş de Allah’a aittir. Dünyadaki bu hayatı var eden Allah elbette ölümünden sonra insanları tekrar yaratmaya, tekrar diriltmeye kâdirdir.

48. “Doğrusu zengin eden de varlıklı kılan da O’-dur.”

O’dur zengin kılan, kanaatkar kılan. Fakiri zengin eden, servet veren O’dur. Doyuran O’dur, besleyen O’dur, rızık veren O’dur. Şu anda sahip

olduğumuz her şeyi veren O'dur. Ev, arazi, bağ, bahçe, mal, mülk veren O'dur. Dilediğine zenginlik, dilediğine de fakirlik veren O'dur.

Düşünün bir meni iken, basit bir kan pıhtısı, basit bir su damlası iken, elimiz yok, ayağımız yok, aklımız yok, fikrimiz yok, gücümüz-kuvvetimiz yokken, varlığımızdan bile haberdar değilken, kendimizi bile korumaktan acizken bizi yaratan, bizi adam eden Allah'tır. Ana rahminden dünyaya geldiğiniz günü bir hatırlayın. Neyiniz vardı? Aklımız yoktu, bilgimiz yoktu, malımız, gücümüz, çevremiz, kredimiz, hattâ baba evinde bize ait bir odamız bile yoktu. Hiçbir şeysiz, yapayalnız, güçsüz, kuvvetsiz, bakışsız, görüşsüz, konuşmasız aciz bir varlıktık. Bize mal verdi, mülk verdi, servet verdi. Her şeyimizi kendisine borçluyuz.

Öyleyse bu âyetler çerçevesinde kendi kendimize şunu diyeceğiz: Bizi yaratan, bizi pek çok nîmetleriyle perverde eden ne bu Rabbimize karşı bu halimiz ne böyle? Kim tarafından yaratıldık? Kimlere minnet duygusu içindeyiz? Kimin ekmeğini yiyor, kimin kılıcını sallamaya çalışıyoruz? Kim var etti bizi? Kime kulluk ediyoruz? Kim verdi bu servetlerimizi, kimin yolunda kullanıyor, harcıyoruz? Var mı Allah'tan başka zenginlik veren? Var mı Allah'tan başka mülke sahip olabilen? Şu yeryüzünde tanrılık iddiasında bulunan, "insanlar bize itaat etmek, bizim yasalarımıza tabi olmak zorundadır" diyenler içinde sahip oldukları zenginliklerini koruyabilen var mı? Hani nerede bizden önceki zenginler? Nerede güçlüler? Nerede melikler, hükümdarlar? Şu anda onların hepsi de üzerlerine basa basa, tepine tepine gezdiğiniz bir dünyanın, bir toprağın altında değiller mi?

49. "Doğrusu Şi'ra yıldızının Rabbi O'dur."

Yine O Allah Şi'ra yıldızının Rabbidir. Yıldızların Rabbi, yıldızların yaratıcısı, yıldızların yasasını koyan, yıldızlara egemen olan, onların hayat programlarını belirleyen de Allah'tır. Yani ey insanlar, sizler yıldızların Rabbi olan Allah'ı bırakıp ta O'nun yarattıklarını tanrılaştırmaya mı çalışıyorsunuz? Tüm yıldızların boyunlarındaki iplerin ucu elinde olan Allah'ı bırakıp ta O'nun yarattıklarına mı tapınmaya çalışıyorsunuz? Hayır hayır, kulluk yaratıcının hakkıdır. Yıldızları yaratan, yerdekileri ve göktekileri yaratan Allah'tır. Öyleyse hamd da Allah'a aittir. Övgü ve senâ Allah'a aittir. Övülmeye lâyık tek varlık Allah'tır. Kulluk edilmeye lâyık tek varlık O'dur.

Böyle iken Allah'ı tanımayanlar başkalarına hamd etmeye çalışıyorlar. Başkalarını övmeye, başkalarına kulluk etmeye, Allah'ın yarattığı varlıkları yaratana denk tutmaya çalışıyorlar. Kimileri Allah'ın yarattığı yıldızları, ayı, güneşi, kimileri maddeyi Allah yerine koyarak Allah'a denk tutuyor, kimileri Allah'ın yarattığı kulları Allah makamına oturtarak O'na denk tutuyorlar. Kimileri yeryüzünde O'na arkadaşlar, ahbaplar, vekiller ve yetkililer izâfe

ederek, kimileri Allah'a çocuklar izâfe ederek, kimileri Allah'ın yarattığı ateşe, kimileri taşa, toprağa, ki-mileri kadına, kimileri Allah makamına oturttukları insanlara, tâğutlara tapınarak onları Allah'a denk tutmaya çalışıyorlar. Halbuki bunların hepsi birer yaratıktır. Hepsi de Allah'ın yarattığı kullardır. Kulluk onların değil, onları var edicinin hakkıdır.

Yıldızları yaratan Allah'tır. Hem şu gökyüzündeki dünyanızdan milyonlarca kere daha büyük yıldızları, hem de şu anda karşılarında vecd ve istiğrak halinde secdelere kapandığınız, kendilerine arz-ı ubûdiyetlerde bulunduğunuz, alkışladığınız, kulluğun zirve noktasında huzurlarında kendinizden geçtiğiniz her türlü sosyal ve ekonomik yıldızları, sanat dünyasının yıldızlarını yaratan da O'dur. Toplum içinde yıldızı parlayanları yaratan O'dur. Allah yanında, yaratıcıları yanında göktekilerin bile bir değeri yokken yerdekilerin ne değerleri var ki onlara tapınmaya çalışıyorsunuz?

50-51. "İlk Âd milletini, Semûd milletini yok edip geri bırakmayan O'dur."

O Allah ki ilk Âd'ı helâk etti. Semûd'u da yok eden O'dur. Unutmayın ki onlar da sizin gibi davrandılar. Yaratıcılarına karşı, Rab-blerine ve Rabblerinin elçilerine karşı savaş açtılar. Allah'ın kendilerine bir rahmet olarak gönderdiği Hud'u (a.s) dinlemediler. Allah'ın elçisinin kendilerine Allah'tan getirdiği hayat programıyla ilgilenmediler. Allah karşısında kendilerini güç kuvvet sahibi, egemenlik sahibi gördüler.

Fecr sûresinde Rabbimizin beyan buyurduğu gibi gerçekten Âd kavmi gibisi memleketlerde bir daha yaratılmamıştır. Güçlerine, kuvvetlerine, yeryüzünde kurdukları medeniyetlerine güvenerek "yeryüzünde bizden daha güçlü kuvvetli kim var?" diyorlardı.

Âd kavmi yeryüzünde büyüklük tasladı, müstekbir davrandı. "Yeryüzünün en süper gücü biziz" dediler. Allah'ın elçisi Hud'a (a.s) ve beraberindeki Müslümanlara karşı haksız yere büyüklük tasladılar. Allah'ın elçisi Hud (a.s) kendilerini Allah'ın azabıyla korkutunca da de-diler ki, "bizden daha kuvvetli hiç kimse yoktur. Yeryüzünde hiç kimse bizi alt edemez. Bizimle kim baş edebilir? Kim bizimle boy ölçüşebilir? Hiç kimse bize azap gönderemez. Kimse bizim huzurumuzu boza-maz. Bizler şu anda sahip olduğumuz güç ve kuvvetle, şu anda zirvedeki medeniyetimiz, uzun boylarımız, güçlü pazılarımızla her şeyi bertaraf ederiz. Bize bir azap gelse bile biz onu savuşturma gücüne sahibiz." Uzun boylarına, güçlü pazılarına, mevcut medeniyetlerine güvenerek Allah'a ve Allah elçilerine kafa tutmaya kalkıştılar. Ama kendilerini yaratan, bu güçlerini kendilerine veren Allah'tan gafil oldular. Allah'ın kendilerinden daha güçlü olduğunu hesap edemediler. Kime kafa tuttuklarını, kime karşı geldiklerinin, kiminle savaşa tutuştuklarının farkına

varamadılar. Allah'la, Allah'ın âyetleriyle, Allah'ın sistemiyle, Allah'ın elçisiyle alay ettiler.

Allah'ın elçisiyle pazarlığa tutuştular. "Tamam, ilâh olarak Allah'ı kabul edelim ama tek ilâh olarak asla kabul etmeyiz" diyorlar. "İlâhlardan birisi olarak O'nu da dinleyelim, ilâhlardan birisi olarak O'na da kulluk yapalım, ama tek ilâh olarak sadece O'na kulluğa hayır" dediler. "Çünkü bizim hayatımıza karışacak başka ilâhlarımız da var. Hayatımızda sözünü dinleyeceğimiz başka Rabblerimiz de var. Bizim Allah'tan başka hukuk tanrılarımız, eğitim, şifa, siyasal tanrılarımız da var. Tamam bu tanrılardan birisi olarak Allah'ı da dinleyelim, ama öteki tanrılarımızı da dinlemek zorundayız" dediler.

Allah da onlara ***"Sarsar"*** denen şiddetli, çok soğuk bir fırtına ya da taş yağdıran azgın, atiye bir fırtına gönderdi de taş taş üstünde kalmadı. Her şeyi büküp büküp atıverdi. Allah o kahredici, helâk edici, mahvedici rüzgarı o kavmin üzerine sekiz gün yedi gece mûsâllat kıldı, rüzgara emretti, o da o onların üzerine esip durdu. Yani salladı durdu orayı. Her şeyi birbirine vurdu, her şeyi birbirine kattı, hepsi mahvoldular, sanki orada hiç insan yaşamamıştı der başka bir sûrede Rabbimiz. Sanki onlar orada tuş oldular, yerle bir oldular. Sanki içi boş hurma kütüklerine, içini kurt yemiş hurma kovanlarına döndüler. Yirmi metre, otuz metre boyundaki insanlar kadınlarıyla, erkekleriyle, çocuklarıyla diz çöküp uzanıverdiler yerlere. Güçleri, kuvvetleri, pazıları, baldırları, medeniyetleri hiçbir şeye yaramadı. Varlıkları onları bu helâkten kurtaramadı.

Onlardan sonra onların yerine Semûd'u getirdi Rabbimiz. Semûd kavmine de kardeşleri Salih'i elçi olarak gönderdi. Bu toplum da Allah'ı ve elçisini reddetti. Allah'ın hayatlarına karışmasına izin ver-mediler. Peygambere hayat hakkı tanımadılar. Rivâyetlere göre kendilerinden öncekilerin rüzgar ve sarsıntıyla yok edildiklerini bildikleri için güya dağların üzerlerinde kayalardan mağaralar yontarak kendilerini Allah'tan gelebilecek muhtemel bir azaba karşı sağlama almaya çalıştılar. Bunlar da tıpkı kendilerinden öncekiler gibi Allah'ın bu âyetine tahammül edemediler. Allah'ın kendilerine gönderdiği deve âyetini ortadan kaldırmaya yöneldiler. Allah'ın yasasını ortadan kaldırmaya yöneldiler. Allah'ın arzında Allah'a hayat, Allah'ın âyetine hayat hakkı tanımadılar ve kendileri için hayır olan, tek suçu kendilerine süt verip onları beslemek olan bu deveyi ayaklarından biçerek öldürüverdiler.

Bunun üzerine onları da Allah'tan bir racfe yakalayıverdi. Bir sayha, bir ses, bir titreşim, geberin diye bir ses yakaladı da dizlerinin üzerinde çöküverdiler. Oldukları yerde diz çöküverdiler. Güvendikleri evleri, villaları, saltanatları, medeniyetleri bir anda çöküverdi. Güçleri, kuvvetleri teknolojileri bir sayha ile bir anda çöküverdi. Bir saika, bir yıldırım, bir titreşim, ya da

geberin diye bir ses geliverdi de ne evleri, ne köşkleri, ne medeniyetleri kendilerini helâkten kurtaramadı. Keşke daha önceden secdeye kapansalardı. Keşke daha önceden Rable-rinin emirlerine boyun büküp O'nun istediği hayatı yaşamaya yönelselerdi. Onlar böyle diz çökmeye yanaşmayınca Rabbimiz zorla diz çöktürüverdi onları.

52. "Daha önce de Nuh milletini yok eden O'dur; çünkü onlar çok zalim ve pek taşkın kimselerdi."

Daha önce de Nuh toplumunu helâk etmişti Rabbimiz. Nuh kavmi, çok uzun ömürlü insanlardı. Ama Rabblerine isyan eden, Rab-blerinin kendilerine açtığı rahmet kapısı Nuh'a (a.s) ve onun getirdiği hayat programına değer vermeyen bu insanları uzun ömürleri kurtaramadı. Çünkü onlar da zalim ve tuğyan içinde bir hayatın adamıydılar.

Allah'ın kendilerine gönderdiği Nuh'u (a.s) yalanladılar. Rab-bimiz de onu ve beraberindeki inananları, onun safında yer alıp, tercihlerini peygamberden yana kullanan, peygamberin mücâdelesini destekleyenleri bir gemide kurtardı. Peygamberle birlikte ona iman e-den, tercihini peygamber yolunda olmaya kullanan, oylarını peygamberin gemisinde, peygamberin terekesinde, peygamberin safında olmaya kullananları kurtardı, ötekilerin tamamını bir tufanla helâk etti. Allah'a kafa tutan, peygamberi reddeden, içlerindeki salih kimseleri putlaştırıp Allah'tan gelen vahyin önüne bunları kalkan olarak diken bu zalimleri de böylece helâk etti Rabbimiz.

Kur'an'ın başka âyetlerinde, "çünkü onlar kör bir toplumdu" diyor Rabbimiz. Kördü onlar, gerçeği görecek gözleri yoktu. Allah'tan gelen mesajla ilgilenmediler, Allah'ın elçisine değer vermediler, hakkın ne olduğunu hiçbir zaman bilemediler. Kör bir toplum olmalarından ötürü de denizde boğulmayı hak ettiler ve sonunda da cehennemi boyladılar.

Bir toplumu daha helâk etti Rabbimiz. Allah'a, Allah'ın elçisine karşı gelen, hayatlarına Allah'ı da, Allah'ın elçisini de karıştırmak istemeyen, kendi bildiklerince bir hayat yaşamaktan yana tavır sergileyen Nuh toplumu da helâk edilirken, beri tarafta aynı toplum içinde Allah'a ve Allah'ın elçisine teslim olanlar da kurtulanlardan oldu. Başka kimi helâk etmiş Rabbimiz?

53-54. "Lût milletinin kasabalarını yere batıran, onları gömdükçe gömen O'dur."

Helâk edilen toplumlardan birisi de Lût'un (a.s) toplumudur. Altı üstüne getirilen kasabalardan birisi de Lût'un (a.s) toplumudur. Çünkü onların âlemlerde görülmemiş, yeryüzünde hiçbir kavmin yap-madığı korkunç bir hastalıkları vardı: Lûtîlik. Erkeğin kadınları bırakıp erkeklere gitmesi. Lût'un (a.s) toplumunun pisliği buydu. "Allah'ın elçi-si yapmayın, etmeyin, sizler

fahişeye mi gidiyorsunuz? Aşırılığa, fah-şaya mı gidiyorsunuz? Dünyalarda sizden önce hiçbir kavimde görül-memiş, hiç kimsenin yapmadığı bir hayasızlığı mı yapmak istiyorsu-nuz? İnsanların dışında hayvanlar âleminde bile benzeri görülmemiş çok çirkin bir şeyi mi yapmaya gidiyorsunuz? Allah'ın istemediği bir hayatı yaşamaktan vazgeçin," diye uyarır.

Ama toplum adam olmaya yanaşmaz. "Hattâ çıkarın bu peygamberi şehrimizden! Atın bu adamları şehrimizden, çıkarın onları beldemizden, atın bu adamları okullarımızdan, sürün bu adamları kentimizden, yok edin bunları! Temizleyin bu adamları sokaklarımızdan, çünkü bunlar temizlenmek isteyen kimselerdirler. Temizlik istiyor bunlar. Aşırı temizlikten yanalar bunlar. Madem ki temizlik istiyorlar, madem ki temizlikten yanalar, öyleyse çıkarın bunları şehrimizden de diledikleri yerde diledikleri kadar temizlensinler. Bunlar memleketin düzenini bozuyorlar. Bunlar ülkenin yeknesaklığını zedeliyorlar. Bunlar bizim ülkemizde fitne çıkarıyorlar. Bizler ne güzel erkek erkeğe, kadın kadına bir ayırım yapmadan cinsel arzularımızı tatmin edip keyiflerimize bakarken, bu adamlar Allah'tan, dinden, Allah yasalarından bahsederek homoseksüelliğe, zinaya karşı çıkarak bizim huzurumuzu kaçırıyorlar. Yok haramdı, yok helâldi diyerek bizim iştahımızı kaçırıyorlar. Huzurumuzu kaçıran, bize Allah'ı, âhireti, haramı, helâlı, hesabı, kitabı, namusu, iffeti hatırlatan ve böylece zevklerimizi kaçıran bu insanları çıkarın ülkemizden de biz de rahat bir şekilde istediğimiz suçları işleyebilelim, keyfimize göre bir hayat yaşayabilelim" diyorlar-dı.

Kur'an'ın başka sûrelerinde anlatıldığına göre Rabbimiz de onların üzerine öyle bir yağmur yağdırdı ki, işlerini bitiriverdi. Kasabanın altını üstüne getiriverdi de Lût'a (a.s) iman eden iki kızcağızı hariç kâfirlerin kökünü kazıyıverdi. Onun içindir ki Lût kavminin Kur'an'da bir başka ismi de ***"Mu'tefikat"***tır. Yani altı üstüne getirilmiş bir toplum... Allah üzerlerine bir yağmur göndermiş, o yağmurun arasında taş yağdırmış ve melekler de her biri beş bin kişiden ibaret olan iki şehrin altını üstüne getirivermişlerdir. Bu toplumun bulunduğu yer bugünkü Bahru'l Muhît yâni ölü deniz diye anılan Lût gölü ve çevresidir. Burası deniz seviyesinden çok daha aşağılarda bir çukurdur ki, bu toplumun yere battığının göstergesidir.

55. "Ey Kişi! Rabbinin hangi nîmetinden şüpheye düşersin?"

Öyleyse ey bu âyetleriyle Rabbinin gücünü, kudretini, Rabbi-nin nîmetlerini tanıyan insan, söylesene Rabbinin hangi nîmetine karşı şüpheli davranıyorsun? Tüm bu gerçekleri bilen seni Rabbinin vahyine karşı, Rabbinden sana gelen hayat programına karşı şüpheye sevk eden ne? Yani işte sizden önceki toplumların nasıl helâk edildiklerini gördünüz. Allah'a kafa tutanların âkıbetlerine muttali oldunuz. Hal böyleyken halâ onların yolunu mu takip etmeye çalışıyorsunuz? Onlar Allah'ın vahiy nîmeti, kitap nîmeti, risâlet

nîmetini yalanlayıp şüpheye düştüler, bu nîmetler konusunda peygamberlerle münakaşaya tutuştular da Allah onların işlerini bitirivermedi mi?

56. "İşte ilk uyaranlar gibi bu Muhammed de bir uyarandır."

İşte bu uyarılar ilk peygamber Hz. Adem'den (a.s) bu yana de-vam edip gelen uyarılardır. Hz. Adem'den (a.s) bu yana Allah'ın tüm elçileri Rabblerinden gelen bu uyarılarla toplumlarını uyarmışlardır. İşte şu anda da son elçinin uyarılarıyla karşı karşıyasınız. Ama siz bilirsiniz. İsterseniz ilgilenmeyin bu uyarılarla. Kulak vermeyin bu son elçinin uyarılarına. İsterseniz kitapsız ve peygambersiz bir hayat yaşamaya devam edin. Ama unutmayın ki:

57. "Kıyamet yaklaştıkça yaklaşmıştır."

Unutmayın ki yaklaşan yaklaşmıştır. Kıyamet yaklaşmıştır. Göklerin, yerlerin, tüm kâinatın, tüm varlıkların, insanların, meleklerin, dağların, taşların yok olacağı kıyamet yaklaşmıştır.

58. "Onu Allah'tan başka ortaya koyacak yoktur."

Allah'tan başka o kıyameti getirecek, gerçekleştirecek, açacak, keşfedecek, onun ne zaman gerçekleşeceğini bilecek hiçbir güç ve kudret yoktur. Ama Allah onu size açmayacaktır. Kıyamet saati gelip çatana kadar onun zamanını hiç kimseye bildirmeyecektir. O emir verdi mi kıyamet kopacaktır. Artık göklerde ve yerde hayat bitecektir.

59. "Bu söze mi şaşıyorsunuz?"

Ne oluyor? Allah'ın bu sözüne mi şaşıyorsunuz? Allah'ın kitabına mı şaşıyorsunuz? İnanılmayacak bir söz mü kabul ediyorsunuz Allah'ın kitabını? Allah'ın bu sözünde tuhaflık mı görüyorsunuz? Tuhaf mı buluyorsunuz Allah'ın kıyamet hükmünü? Siz bilirsiniz.

60-61. "Gülüyorsunuz. Ağlamıyorsunuz, habersiz oyalanmaktasınız."

Allah'ın bu âyetlerini duyduğunuz halde ağlamıyorsunuz da gülüyor musunuz? Kıyamet, hesap, kitap o kadar yaklaştı ki, defterlerinizin dürülmesi o kadar yakın ki, siz halâ ağlamıyorsunuz da gülüyorsunuz? Ağlanacak halinize gülüyorsunuz. Öyle bir hayat yaşıyorsunuz ki, öyle bir dünyanız var ki hep gülmeden, eğlenmeden ibaret. Yaklaşan ölümü, yaklaşan kıyameti unutup keyif peşinde koşuyorsunuz. Ağlanacak halinize gülüyor, gaflet içinde bir hayatın içine gömülüyorsunuz. Başınıza geleceklerden habersiz oyalanıyorsunuz, başınızı dik tutmaya çalışıyorsunuz. Hayır hayır, vazgeçin bu gidişten.

62. "Artık secdeye varın Allah'a kulluk edin."

Hemen bir secde edelim. Rabbimizden bir secde emri geliyor. Artık secdeye varın. Secdeye yaklaşın. Allah karşısında bel bükün, boyun eğin. Hayatınızın her konusunda Rabbinizi dinleyin. O'nun emirlerine itaat edin.

O’nun emir ve yasakları karşısında boyun bükün. Allah karşısında ukalalık etmeyin. O’nun kitabından habersiz bir hayat yaşamaya kalkışmayın. Kendi görüşlerinizi, kendi anlayışlarınızı Allah’ın emir ve yasaklarının önüne geçirmeyin. Allah’a akıl vermeye, yol göstermeye kalkışmayın. Her konuda Allah’ı dinleyin. Allah’a kulak verin. Allah’ın istediği gibi yaşayın. Allah ne demişse, nasıl tarif et-mişse, hemen hiç beklemeden, savsaklamadan, şeytan gibi duymaz-dan, anlamazdan gelmeden hemen uygulamaya koyarak Rabbinize secde edin. “Tamam ya Rabbi, baş üstüne ya Rabbi, anladım ya Rabbi, hemen uygulamaya koyuyorum ya Rabbi!” diyerek Allah’a sec-de edin.

Meselâ Rabbiniz tarafından size örtünün denilmişse, Rabbiniz-den böyle bir emir almışsanız, hemen hiç beklemeden bu konuda secdeyi gerçekleştirin. Hemen Rabbinizin istediği biçimde örtünün. İşte bu konuda secde hemen emri yerine getirmektir. Veya meselâ na-maz kılın, çocuklarınızı Müslümanca eğitin, Kitapla tanışın, sünnetle buluşun, hayatınıza Allah’ın istediği biçimde program yapın denilmişse, hemen hiç beklemeden, hiç zaman kaybetmeden “baş üstüne ya Rabbi” diyerek bütün bunları uygulamaya koymak üzere secde edeceğiz. Tüm bu konuların secdesini, teslimiyetini gerçekleştireceğiz Allah’ın izniyle.

Secde inkıyattır. Secde Allah’ın emirlerine boyun eğmek, itaat etmektir. Secde, “baş üstüne ya Rabbi! Anladım ya Rabbi! Hemen gereğini yerine getiriyorum ya Rabbi!” demektir. İtiraz etmemenin, yan çizmemenin, savsaklamamanın beyanıdır secde. Uygulamaya koymanın beyanıdır secde. Secde, Kur’an okununca, Kur’an’da gelen Rabbimizin emirlerine, yasaklarına, beyanlarına evet demek, inandım demek, ben buna teslim oldum demektir.

Öyleyse Kur’an âyetleri okununca aklı işin içine karıştırmadan secde etmek zorundayız. Namaz kıl denince, iyi ama yahu abdestim yok demeden, itiraz etmeden, mâzeretlerin arkasına saklanmadan, aklı işin içine karıştırmadan hemen namaza doğrulmak zorundayız. “Tamam anladık da hele bir çocukları büyüteyim. Hele şu müşterileri bir savayım. Hele şu okulu bir bitireyim. Ya iyi de elbisem temiz değil. Şunları, şunları bir bitireyim de ondan sonra kılayım,” dememeliyiz. Teslim olunmalıdır, hemen secde edilmelidir. Tıpkı, “asanı taşa vur ey Mûsâ!” şeklindeki emir karşısında aklı işine karıştırmadan, ya acaba suyla bunun ne ilgisi var demeden Hz. Mûsâ’nın teslim olup emri uyguladığı gibi biz de Rabbimizin tüm emirlerini uygulayacak, hemen hiç beklemeden secde edeceğiz.

Secdeniz, boyun bükmeniz Allah’a olsun. Yaklaşmanız Allah’a olsun. İbadetiniz, kulluğunuz, teslimiyetiniz, bağlılığınız, sığınmanız, güvenmeniz Allah’a olsun. Sûrenin ta başında ifade ettiğimiz gibi Rabbimizin bu secde emrini alan Rasulullah Efendimiz ve beraberindeki mü’minler secdeye kapanırlarken, sûreyi Rasulullah Efendimizin mübârek fem-i saadetlerinden

dinleyen oradaki müşrikler de secdeye kapanmak zorunda kalıyorlardı. Çünkü bütün bu Rabbimizin âyetlerini dinleyen hiçbir kimsenin başka bir seçeneği yoktu. Çünkü o günün insanı bu ifadeleri gâyet güzel anlıyordu. Anlayan herkes, mü'min, kâfir tercihini secdeden yana yapmak zorunda kalıyordu. Rabblerine teslimiyet anlamına bir secde gerçekleştiriyorlardı. Bu secde elbette ki Müslümanlar adına Rabblerine bağlılıklarının devamı, tescili anlamına, Rabblerine kulluklarının, Rabbleri yolundaki kavgalarının devamı anlamına bir secdeydi. Kıyamete kadar bu kavga yeryüzünde devam edecekti.

Bu sûre ile alâkalı da bu kadar söz yeter. Rabbim gereğiyle amel etmeyi hepimize nasip etsin, kolay getirsin inşallah. Vel hamdü lillahi Rabbil'âlemîn.